

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta provozně ekonomická

Katedra řízení

Diplomová práce

Program rozvoje venkova a jeho využití v rámci

rozvoje obcí (obce)

Vedoucí práce:

Ing. Pavel Moulis, Ph.D.

Autor práce:

Hana Dědková

© 2012 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra řízení
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Dědková Hana

Podnikání a administrativa

Název práce

Program rozvoje venkova a jeho využití v rámci rozvoje obcí (obce)

Anglický název

Rural development program and his usage in terms of municipality

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce bude zhodnocení náplně Strategického plánu MAS NAD ORLICÍ. Jak úspěšný byl strategický plán a v jaké míře byly zvolené cíle strategie naplněny.

Metodika

V rámci zpracování diplomové práce budou využity zejména analýzy dokumentů, evaluace a komparace údajů, párových metod (analýza-syntéza, indukce-dedukce, konkretizace-abstrakce). Případně dojde k využití statistických, empirických metod a kvantitativního výzkumu.

Harmonogram zpracování

Studium odborné literatury: 06/2011 - 04/2012

Syntéza výchozí znalostní báze: 06/2011 - 10/2011

Analýza dokumentů obce: 08/2011 - 10/2011

Polostrukturované rozhovory: 09/2011 - 01/2012

Komparativní metody: 10/2011 - 03/2012

Návrhové řešení: 01/2012 - 04/2012

Rozsah textové části

60 - 80 stran

Klíčová slova

Program rozvoje venkova, Evropský zemědělský fond, osa IV. - Leader, místní akční skupina, strategický plán, finanční podpora

Doporučené zdroje informací

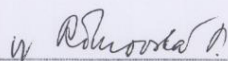
1. Vilamová, Š. Jak získat finanční zdroje Evropské unie. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2004. 196 s. ISBN 80-247-0828-0
2. Perliň, R., Program obnovy vesnice - Metodická publikace, 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav výstavby a architektury Praha, 1993. 63 s. ISBN 80-85124-75-6
3. LEADER - budoucnost venkova 2009, Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2009, 32 s., ISBN 978-80-7084-856-2
4. Kovář, F., Strategický management, 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2008, 206 s., ISBN 978-80-86730-33-2

Vedoucí práce

Moulis Pavel, Ing., Ph.D.

Termín odevzdání

březen 2012

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.

Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.

Děkan fakulty

V Praze dne 27.3.2012,

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma "Program rozvoje venkova a jeho využití v rámci rozvoje obcí (obce)" vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze dne 30.3.2012

Podpis autora práce:

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala Ing. Pavlu Moulisovi Ph.D., vedoucímu diplomové práce a projektové manažerce MAS NAD ORLICÍ Mgr. Marii Krškové, za jejich cenné rady a přínosné připomínky, které mi pomohly při zpracování této diplomové práce.

Rovněž bych chtěla poděkovat rodičům a partnerovi za psychickou podporu v průběhu celého studia.

Název diplomové práce: **Program rozvoje venkova a jeho využití v rámci rozvoje obcí (obce)**

Název diplomové práce v angličtině: **Rural development Programme and its use in the development of communities (municipalities)**

Souhrn:

Předmětem diplomové práce "Program rozvoje venkova a jeho využití v rámci rozvoje obcí (obce)" je zhodnotit náplň Strategického plánu MAS NAD ORLICÍ, který byl zpracován na programové období 2007-2013. Stanovit, v jaké míře byly zvolené cíle strategie naplněny a jaké nástroje místní akční skupina využila k dosažení těchto cílů. Diplomová práce se skládá z teoretické části, ve které je obecně popsán Program rozvoje venkova s následným zaměřením na osu IV. - Leader. V praktické části byly získané poznatky z teoretické části aplikovány konkrétně na Místní akční skupinu Nad Orlicí.

Summary:

Subject of the thesis "Rural development Programme and its use in the development of communities (municipalities)" is to evaluate the content of the strategic plan local action group NAD ORLICI, which was prepared on the programming period 2007-2013. To determine to what extent were chosen strategy targets met and what tools local action group used to achieve these goals. Thesis consists of theoretical part, which is described in general Rural development Programme followed by a focus on the axis IV. - Leader. In the practical part of the lessons learned from the theoretical part applied specifically to Local Action Group Nad Orlici.

Klíčová slova v češtině: Program rozvoje venkova, Evropský zemědělský fond, osa IV. - Leader, místní akční skupina, strategický plán, finanční podpora

Keywords: Rural development Programme, European Agricultural Fund, axis IV. - Leader, Local Action Group, strategic plan, financial support

OBSAH

1	Úvod	10
2	Cíl práce a metodika.....	11
2.1	Cíl práce.....	11
2.2	Metodika	11
3	Možnosti využití fondu EAFRD	12
3.1	Vymezení základních pojmů	12
3.2	Program rozvoje venkova	19
3.3	Struktura fondu EAFRD - Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova	20
3.3.1	OSA IV. - Leader.....	20
3.4	Program Leader.....	22
3.4.1	Principy programu Leader	22
3.4.2	Cíle programu Leader	23
4	Místní akční skupina jako specifická forma rozvoje regionu.....	23
4.1	Obecná charakteristika místní akční skupiny	23
4.2	Důvody vzniku místních akčních skupin.....	25
4.3	Základní parametry místní akční skupiny.....	25
4.4	Financování činností MAS	26
4.4.1	Dotace z programu Leader.....	27
4.5	Postup žadatele k získání dotace.....	28
4.5.1	Žadatel/příjemce dotace	30
4.6	Hodnocení místních akčních skupin	30
5	Realizace programu Leader v MAS NAD ORLICÍ	31
5.1	Vznik MAS NAD ORLICÍ.....	31
5.2	Charakteristika územní působnosti MAS NAD ORLICÍ.....	31
5.2.1	Územní struktura daného regionu.....	32
5.2.2	Obyvatelstvo a samospráva	33

5.2.3	Zemědělství a hospodaření v regionu	34
5.2.4	Místní ekonomika a zaměstnanost v regionu.....	34
5.2.5	Školství	35
5.2.6	Cestovní ruch a rekreace.....	35
5.2.7	Neziskové organizace	36
5.3	Podmínky pro členství v MAS NAD ORLICÍ.....	36
5.4	Organizační struktura MAS NAD ORLICÍ	36
5.5	Cíle činnosti MAS NAD ORLICÍ	38
5.6	Služby poskytované Místní akční skupinou Nad Orlicí	38
5.6.1	Vzdělávání	38
5.6.2	Poradenská činnost	39
5.7	Hodnocení činnosti MAS NAD ORLICÍ.....	39
6	Strategický plán MAS NAD ORLICÍ	40
6.1	Vznik Strategického plánu - Leader je most k rozvoji NAD ORLICÍ	40
6.2	Priority a cíle v rámci SPL - Leader je most k rozvoji NAD ORLICÍ	41
6.2.1	Priority MAS pro Strategický plán Leader	41
6.2.2	Cíle MAS pro Strategický plán Leader.....	41
6.3	Dosahování cílů SPL prostřednictvím realizace projektů v rámci vyhlášených fichí	44
6.4	Dosahování cílů SPL prostřednictvím realizace projektů spolupráce	46
6.5	Finanční plán.....	46
6.6	Monitoring naplňovaných cílů SPL.....	47
6.7	Vize MAS NAD ORLICÍ - území v roce 2015	49
7	Proběhlá realita - plnění strategického plánu Leader	50
7.1	Porovnání plánovaných a skutečných hodnot monitorovacích indikátorů	51
7.2	Vzájemné porovnání výsledků hodnocení	56
7.3	Naplnění monitorovacích ukazatelů v rámci fichí	59
7.4	Zhodnocení naplnění cílů podle dosažených hodnot monitorovacích ukazatelů	61
8	Závěr	67

9	Seznam použitých zdrojů	70
10	Přílohy.....	74
10.1	Osy I-III Programu rozvoje venkova	74
10.2	Hodnocení MAS v roce 2011	75
10.3	Územní působnost MAS NAD ORLICÍ.....	76
10.4	Seznam členů MAS NAD ORLICÍ	77
10.5	Rozdělení finanční alokace k 30.6.2011	78
10.6	Polostrukturovaný rozhovor s pracovníky MAS NAD ORLICÍ	79
10.7	Přehled realizovaných projektů k 30.6.2011	80

1 Úvod

Česká republika vstoupila do Evropské unie dne 1.5.2004. Tímto krokem se zařadila do společenství vyspělých zemí. I přesto, že musely být splněny podmínky pro možnost přistoupení k Evropské unii, rozdíly mezi jednotlivými členskými zeměmi jsou stále výrazné především v oblasti ekonomické a hospodářsko-politické. Za účelem zmírnění takto podstatných rozdílů, Evropská unie investuje do svých členských států ročně miliardy korun na celou řadu rozvojových programů a projektů z široké škály oblastí. Tato možnost získání finanční podpory je v současné době velmi využívána. Diplomová práce je zaměřena na financování, které probíhá prostřednictvím Programu rozvoje venkova (PRV) z Evropského zemědělského fondu (EAFRD) a garantem dotací je Ministerstvo zemědělství ve spolupráci se Státním zemědělským intervenčním fondem (dále SZIF).

Žádosti o dotace z Programu rozvoje venkova mohou žadatelé sami podávat přímo do PRV nebo mohou zažádat o finanční podporu prostřednictvím místních akčních skupin (MAS), tedy prostřednictvím osy IV. - Leader. Projekty podané prostřednictvím MAS jsou úspěšnější z toho důvodu, že projekt je zpracován na vysoce kvalitní úrovni díky poradenské činnosti místních akčních skupin. Jedinou nevýhodou, podávání žádostí prostřednictvím MAS, je limitovaná výše získané dotace, která se odvíjí od finanční alokace konkrétní místní akční skupiny.

Aby místní akční skupiny mohly získávat finanční prostředky na rozvojové projekty v regionu, musí nejprve zpracovat Strategický plán Leader (SPL), jehož součástí je i návrh konkrétních opatření, které vedou k naplnění stanovených cílů MAS. Podmínkou je, že tento zpracovaný strategický plán musí uspět v konkurenci dalších místních akčních skupin a musí být schválen Ministerstvem zemědělství a Státním zemědělským intervenčním fondem. V této diplomové práci jsem se zaměřila na konkrétní Místní akční skupinu Nad Orlicí a na zhodnocení míry naplnění strategických cílů, které si místní akční skupina stanovila ve strategickém plánu na programové období 2007-2013.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnocení naplně Strategického plánu MAS NAD ORLICÍ, který byl zpracován na programové období 2007-2013. Samotná klasifikace vychází z "průběžného hodnocení", konkrétně k datu 30.6.2011. Jak úspěšný byl k tomuto datu strategický plán, v jaké míře byly zvolené cíle strategie naplněny a jaké nástroje místní akční skupina využila k dosažení těchto cílů. V neposlední řadě uvést, co bylo příčinou naplnění či nenaplnění stanovených cílů ve strategickém plánu. Dále provést celkové zhodnocení dosavadní činnosti MAS NAD ORLICÍ a nastínit její činnost v budoucnosti, která přispěje k rozvoji daného regionu.

Naplnění hlavního cíle se opírá o dílčí cíle diplomové práce. Dílčí cíle jsou konkrétněji definovány v jednotlivých krocích, které jsou uvedeny dále. Aby došlo k objektivnímu zhodnocení míry naplnění strategického plánu, bylo nutné seznámit se obecně s Programem rozvoje venkova a detailněji se zaměřit na osu IV. - Leader, která představuje nástroj pro místní rozvoj. Zdůvodnění existence místních akčních skupin a interpretování hlavní náplně činnosti místních akčních skupin představovalo další dílčí cíl. Získané poznatky byly poté aplikovány na konkrétní Místní akční skupinu Nad Orlicí.

2.2 Metodika

V rámci zpracování diplomové práce byly využity zejména analýzy dokumentů, evaluace a komparace údajů. Rovněž byly použity metody dedukce, statistické metody, empirické metody, kvantitativní výzkum a polostrukturovaný rozhovor.

Diplomová práce se skládá z teoretické a praktické části. Teoretická část je založena především na práci s literaturou, která zde má podstatnou roli. V diplomové práci jsou využívány obecné metody, jako je analýza konkrétní místní akční skupiny. Rovněž je zde použita metoda dedukce, která představuje proces usuzování, ve kterém se od určitých předpokladů dochází k závěru. Odvozování je jisté, nejedná se pouze o určitou míru pravděpodobnosti.

V praktické části je využit kvantitativní výzkum. Základem kvantitativního výzkumu není pouze popis proměnných, ale i definice vztahů mezi nimi.

Současně jsou zde využity statistické metody při konkrétním definování území MAS NAD ORLICÍ z různých hledisek.

Následně došlo k porovnání vztahů dvou proměnných, tedy hodnot monitorovacích indikátorů, které si MAS NAD ORLICÍ stanovila ve svém SPL se skutečně dosaženými stavy monitorovacích ukazatelů. Pomocí komparativní metody poté došlo k porovnání výsledků měření, které byly rovněž vysvětleny a interpretovány.

Informace, které byly nutné pro praktickou část, byly získány v průběhu několika osobních konzultací ve formě polostrukturovaných rozhovorů.

Metodika této diplomové práce vychází ze shromáždění veškerých informací z různých dostupných zdrojů. Jedná se především o Výroční zprávy MAS NAD ORLICÍ, studie strategického plánu a vize místní akční skupiny. Rovněž byly využity informace ze SWOT analýzy Místní akční skupiny Nad Orlicí. Závěry vyplývají ze studií dokumentů, literární rešerše, komparace názorů a empirických metod.

Při psaní této diplomové práce jsem rovněž na mnoha místech uplatnila poznatky získané během studia na České zemědělské univerzitě v Praze.

3 Možnosti využití fondu EAFRD

3.1 Vymezení základních pojmů

Diplomová práce obsahuje několik klíčových termínů, které je nutné předem vysvětlit.

Region

Geografické pojetí regionu: geograficky ohraničené území, které se od ostatních odlišuje souborem přírodních daností, strukturou obyvatelstva, strukturou ekonomiky apod. [1]

Sociální pojetí regionu: územní jednotka, ve které se odehrávají základní životní funkce obyvatelstva (práce, bydlení, vzdělávání, zájmová aktivita, zdravotní a sociální zabezpečení aj.). [1]

Regiony v EU

V Evropské unii se používá dělení na územní statistické jednotky, tzv. NUTS. Klasifikace je určena především pro potřebu regionální politiky EU, na základě které je podle jednotlivých cílů poskytována pomoc ze strukturálních fondů.

Klasifikace NUTS má celkem pět úrovní :

- NUTS 1 - území státu (Česká republika)
- NUTS 2 - oblast regionů soudržnosti (v ČR celkem 8)
- NUTS 3 - kraje, definované dle zákona č. 347/1997 Sb. (v ČR celkem 14)
- NUTS 4 - okresy
- NUTS 5 - obce [2]

Mikroregiony

Mikroregiony, neboli menší územní celky, které jsou si blízké územním rozložením, vznikají v České republice jednak z důvodů administrativních, jednak vzájemnou dohodou obcí. V tomto případě se jedná o dobrovolné svazky obcí usilujících o společné řešení problémů a dosažení koordinovaného postupu v otázkách regionálního významu, při jednání s orgány státní správy, podnikatelskou sférou a mezinárodními organizacemi. V minulosti vznikaly zejména mikroregiony zaměřené na dosažení jednoho konkrétního cíle. Tato sdružení obcí po splnění svého účelu zanikala. Program nově vznikajících mikroregionů je stále častěji komplexnější a předpokládá dlouhodobou spolupráci členů. [3]

Mikroregion představuje sdružení obcí, nikoliv podnikatelů, zemědělců či neziskových organizací. Každá obec může být členem několika mikroregionů, které byly založeny za různými účely. Vznik a fungování mikroregionu může být zaměřeno na realizaci konkrétní nákladné investiční akce, jako je například plynofikace, vodovod či kanalizace. Na druhé straně existence mikroregionu může být založena pouze na obecném rozvoji území.

Venkov

Pojem venkov integruje jak nezastavěné území, tak i zastavěné území malých sídel - vesnic. Pro venkov jsou charakteristické menší intenzity sociálně ekonomických kontaktů, menší hustota vazeb mezi jednotlivými subjekty, které se ve venkovském prostoru pohybují. [4]

Plošně je venkovský prostor obvykle vymežován jako souhrn ploch zemědělské půdy, lesů, vodních ploch, intravilánů, venkovských sídel, polních cest a místních komunikací. Takto pojatý venkovský prostor zahrnuje v evropských státech zpravidla 70-90% jejich území. [5]

Program

Program představuje soubor priorit, pravidel a opatření, vztahující se k podpoře, prostřednictvím nichž realizátoři projektů směřují k získání předem stanovených cílů.

Prostřednictvím programů jsou poskytovány prostředky z rozpočtů, a to formou dotace. [6]

Projekt

Pojem "projekt" má v češtině spoustu významů. V diplomové práci tento pojem představuje jakoukoliv činnost, která je realizována v rámci Programu rozvoje venkova.

Projekt je žadatelem navrhovaný souhrn činností zaměřených k uskutečnění konkrétního opatření Rozvojové strategie mikroregionu. Předkládá se spolu s žádostí. [6]

Projekt je dočasné úsilí vynaložené na vytvoření unikátního produktu, služby nebo určitého výsledku. [7]

Fiche

Místní akční skupina si jasně definuje své cíle, které jsou uvedeny v jejím SPL. Tyto cíle se odvíjí od cílů Programu rozvoje venkova. V jednotlivých oblastech podpory - fichích jsou dále cíle SPL rozčleněny do specifitějších cílů.

Fiche představují konkrétní oblasti podpory, na které se místní akční skupina zaměřuje. Objektivním záměrem všech místních akčních skupin je podpora konkrétní venkovské

oblasti. Každá místní akční skupina má však stanovené jiné cíle ve svém strategickém plánu, tudíž i oblasti podpory, prostřednictvím nichž dochází k dosahování stanovených cílů, jsou odlišné.

Výzva k předkládání žádostí

Každý rok místní akční skupiny vyhláší jednu či více výzev k předkládání žádostí o dotace. V každé výzvě je stanoveno, na kterou oblast podpory (fiche) budou dotace poskytovány.

Strategie

Představuje dokument zpracovaný na delší dobu, který určuje základní linie rozvoje daného území, pro něž je strategie vytvářena, a to ve všech základních tematických oblastech.

Strategický management chápe strategii jako připravenost podniku na budoucnost. Ve strategii jsou stanoveny dlouhodobé cíle podniku, průběh jednotlivých strategických operací a rozmístění podnikových zdrojů nezbytných pro splnění daných cílů tak, aby tato strategie vycházela z potřeb podniku, přihlížela ke změnám jeho zdrojů a schopností a současně odpovídajícím způsobem reagovala na změny v okolí podniku. [8]

Význam strategie pro místní akční skupinu

Vytvoření, realizace a hodnocení strategie rozvoje konkrétního území, je jedním z hlavních úkolů místní akční skupiny. Při vytváření a realizaci strategie místní akční skupina využívá širokou veřejnost. Vychází z již existujících strategických dokumentů, zaměřených na územní působnost místní akční skupiny. Strategie odráží požadavky obcí a udává směr rozvoje.

Strategii je možné vytvářet dvěma způsoby. První způsob je v případě, kdy si MAS najme odborníky, kteří strategii připraví, nejvyšší orgán MAS ji poté projedná, schválí a strategie je na území uplatňována. Jde o tzv. přístup seshora. Druhý, zcela opačný, přístup je zezdola, tzv. komunitní. Strategie je pod vedením managementu MAS, její vytváření mají v kompetenci subjekty a osoby působící a žijící v regionu. Tento přístup

je efektivnější, neboť strategie je vytvořena přímo na míru daného území a při vytváření dochází rovněž k navazování kontaktů a partnerství.

Strategický plán

Strategický plán představuje řízení určité obce nebo regionu. Jedná se o soubor jednotlivých kroků, které na sebe vzájemně navazují a výsledkem jejich realizace je zlepšení sociálně ekonomického stavu konkrétního území.

Na vypracování strategie se podílí znalci z různých oblastí, odborní poradci a široká veřejnost. Důležitou a zároveň nezbytnou podmínkou při tvorbě strategického plánu je týmová práce a komunikace mezi jednotlivými subjekty.

Strategické plánování plní funkci nástroje regionálního rozvoje a je hlavní podmínkou pro získání dotace.

Strategický plán se skládá se tří částí. Analýza konkrétního území, kde dochází ke zhodnocení současného stavu sledovaných charakteristik, představuje první část. Druhá část zahrnuje syntézu dosažených výsledků a definování strategických vizí. V poslední části dochází k formulaci kroků, které vedou k naplnění stanovených vizí.

Ve shrnutí lze říci, že každá místní akční skupina je povinna zformulovat strategický plán regionu ve kterém MAS působí, aby se mohla stát úspěšným žadatelem v programu Leader.

Strategický cíl

Strategické cíle tvoří samotnou podstatu strategického plánování. Cíle se odvíjí od vize. Představují body, kterými je nutné projít, aby byla dosažena vize.

SWOT analýza

Podstatou SWOT analýzy je to, že se při ní identifikují faktory a skutečnosti, které pro objekt analýzy představují silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby okolí. Při strategické analýze je vhodné zařadit SWOT analýzu na úplný závěr analýz, jakožto sumář nejdůležitějších závěrů uskutečněných dílčích analýz (vnějších i vnitřních). [9]

Použití SWOT analýzy při tvorbě strategie je nezbytné. Má mnoho výhod jako například jednoduchost, přehlednost a možnost pomocí této analýzy vyjádřit některé další skutečnosti přímo nevyplývající z dílčích analýz. Pomocí získaných závěrů ze SWOT analýzy jsou stanoveny cíle, kterých má konkrétní subjekt dosáhnout.

Tabulka 1 - Strategie ze SWOT analýzy

		Faktory okolí	
		PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
Podnikové faktory	SILNÉ STRÁNKY	Strategie SO	Strategie ST
	SLABÉ STRÁNKY	Strategie WO	Strategie WT

Zdroj: Vlastní zpracování

Strategie SO - využití příležitostí pro rozvoj silných stránek

Strategie ST - využití silných stránek k zamezení vnějšího nebezpečí

Strategie WO - odstranění slabých stránek pro vznik nových příležitostí

Strategie WT - cílem je eliminace slabých stránek a zamezení vnějšího nebezpečí

Vize

Vize představuje stručný soubor ideálů a priorit, měla by vycházet z příležitostí a mohou v ní být nastíněny reakce na očekávané hrozby.

Kovář (2008), chápe podnikovou vizi jako (krátké a výstižné) vyjádření orientace ve vývoji podniku, tedy jako: Vyjádření představy o budoucí strategické pozici podniku.
[8]

Vypracování vize je prvním krokem pro založení organizace, pro úspěšné uplatnění jejího poslání a rovněž pro vypracování úspěšného strategického plánu.

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)

Správní orgán, který schvaluje a ověřuje platby, které mají být vyplaceny žadateli na základě podané žádosti o dotaci.

Regionální odbor SZIF (RO SZIF)

Odbor státního zemědělského intervenčního fondu, působící v daném regionu, který je zaměřený na administraci žádosti o dotaci.

Preferenční kritéria

Hlavním důvodem nastavení preferenčních kritérií je vymezení jasně daných předpokladů, které by měly projekty splnit. Preferenční kritéria představují specifické podmínky, na jejichž základě je projekt hodnocen výběrovou komisí místní akční skupiny, odpovídajícím počtem bodů. Snahou je získat co nejvyšší počet bodů v rámci hodnoceného projektu. Projekty s vysokým počtem bodů mají vyšší pravděpodobnost financování.

Preferenční kritéria jsou rozdělena na kritéria povinná, která jsou stanovena orgány Ministerstva zemědělství a Státním zemědělským intervenčním fondem. Tato kritéria jsou shodná nejen pro všechny fiche Programu Leader, ale i pro všechny fiche všech ostatních MAS v České republice.

Další skupinou jsou kritéria stanovena konkrétní místní akční skupinou na základě svých zkušeností a požadavků, která navíc zohledňují své cíle a zaměření fichí. Tato kritéria musí být ve výsledku rovněž odsouhlasena orgány SZIF.

Mezi povinná kritéria jsou zahrnuty tyto body:

- Vytvoření každého nového trvalého pracovního místa
- Uplatňování inovačních přístupů
- Víceodvětvové navrhování a provádění projektu založené na součinnosti mezi subjekty a projekty z různých odvětví místního hospodářství
- Zaměření dopadů projektu na mladé lidi do 30 let.
- Zaměření dopadů projektu na ženy

Pokud žadatel neuskuteční naplnění preferenčních kritérií, za které získal preferenční body, může být žadatel ze strany SZIF sankciován, případně může dojít až k vrácení dotace.

Monitorovací indikátory (ukazatele)

Indikátory slouží pro monitorování průběhu a výsledku realizace projektů, oblasti podpory, prioritních os a programů vzhledem ke stanoveným cílům. Seznam sledovaných indikátorů schvaluje monitorovací výbor a je součástí prováděcího dokumentu. Každý žadatel o finanční podporu je povinen v rámci žádosti o podporu doložit monitorovací ukazatele projektu a zejména uvést kvantifikaci vybraných indikátorů, které mají vazbu na indikátory stanovené v rámci dané oblasti podpory v prováděcím dokumentu. Monitorovací ukazatele projektu budou následně uvedeny ve smlouvě o financování a budou mít klíčový význam při hodnocení realizace projektu. Nedodržení monitorovacích ukazatelů může vést k částečnému nebo dokonce i úplnému odebrání poskytnuté dotace.[10]

Například monitorovací indikátor zaměřený na vytvoření nových lůžek v ubytovacím zařízení. Žadatel se zaváže v rámci svého projektu k vytvoření pěti nových lůžek ve svém rekreačním středisku. Pokud však do konkrétní lhůty nedojde k jejímu naplnění, žadateli hrozí odebrání finanční podpory.

3.2 Program rozvoje venkova

Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 představuje programový dokument realizovaný Ministerstvem zemědělství ČR ve spolupráci s dalšími subjekty. Cílem je poskytování dotací na zemědělství a rozvoj venkova v letech 2007-2013. Spolufinancování dotací z Programu rozvoje venkova ČR probíhá prostřednictvím Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a rovněž ze státního rozpočtu.

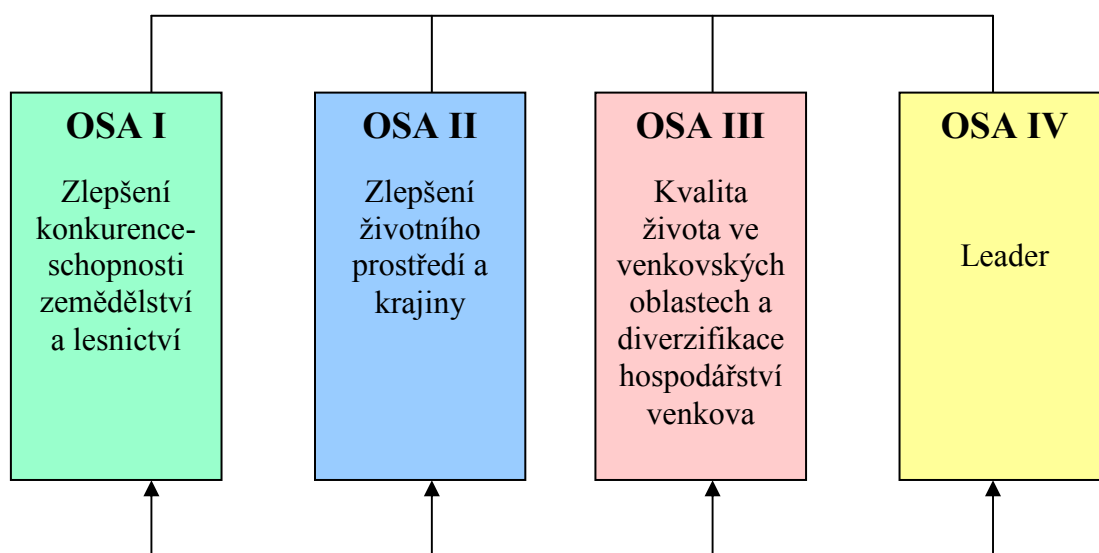
Jako hlavní cíle PRV lze uvést rozšíření venkovského prostoru prostřednictvím trvale udržitelného rozvoje, zlepšení stavu životního prostředí, krajiny a zmírnění negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření. Rovněž dochází k podpoře ekonomických aktivit na venkově jako například rozvíjení podnikání, vytváření nových pracovních míst, snižování míry nezaměstnanosti a jiné.

Fond EAFRD představuje pro období 2007 – 2013 nejvýznamnější finanční pomůcku podpory rozvoje venkova pro všechny členské země Evropské unie. V posledních letech došlo ke zvýšení zájmu o tuto formu pomoci.

3.3 Struktura fondu EAFRD - Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

Program rozvoje venkova se člení do čtyř základních os, každá z nich naplňuje některý z cílů PRV. Zatímco osy I. - III. jsou osami obsahovými, osa IV. - Leader je osou metodickou, jejíž realizace probíhá prostřednictvím realizace cílů jednotlivých opatření os I. - III. Detailnější informace k opatření os I - III. jsou uvedeny v příloze.

Schéma 1 - Hlavní osy PRV

Zdroj: Vlastní zpracování

3.3.1 OSA IV. - Leader

Hlavním cílem Osy IV. je realizovat místní rozvojové strategie (tedy Strategický plán Leader) a spolupráci místních partnerství. Principy Leaderu jsou pro rozvoj venkovských oblastí zvláště vhodnou metodou, protože sloučením různých subjektů působících v rurálním prostoru, vedou tyto principy k pozitivním efektům. Právě prostřednictvím místních akčních skupin (MAS) dostávají šanci zapojit se do problematiky jednotlivých oblastí široké vrstvy obyvatelstva, a to především formou převzetí rozhodovacích

pravomocí týkajících se příslušných venkovských oblastí. Princip Leader neznamená antagonistickou podobu místních samospráv, je naopak jejich vhodným doplňkem v cílených aktivitách pro obnovu a rozvoj obcí a přispívá také k rozvoji zemědělského sektoru a péči o přírodu a krajinu. [11]

V ose IV. - Leader, jsou zahrnuta tři opatření, která jsou uvedena níže.

Opatření osy IV:

- 1.1.Místní akční skupina
- 1.2.Realizace místní rozvojové strategie
- 2.1.Realizace projektů spolupráce

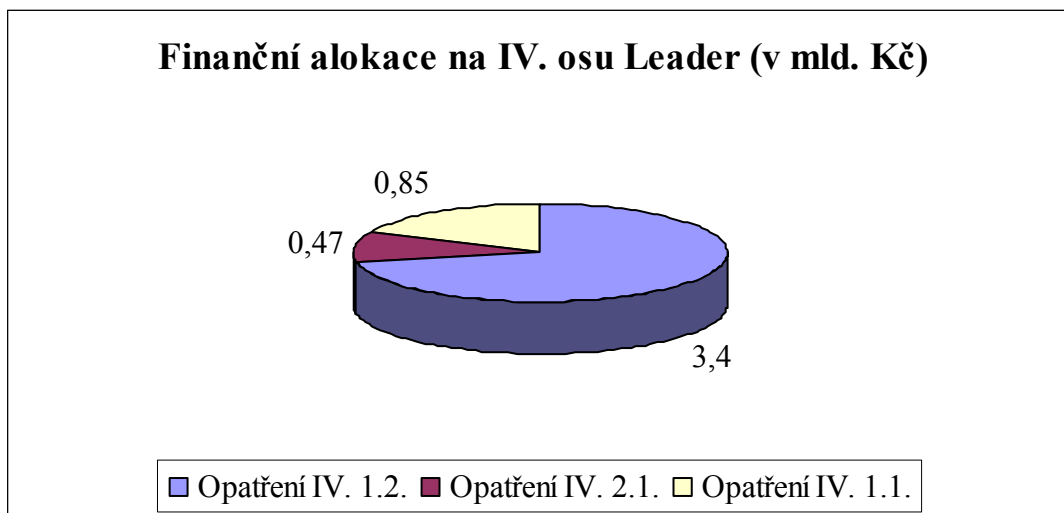
Tabulka 2 - Priority, cíle a opatření osy IV

Priorita	IV. Zlepšení řízení a mobilizace přirozeného vnitřního rozvojového potenciálu venkova	
Cíl	Realizovat místní rozvojové strategie a spolupráci místních partnerství	100% z osy
Opatření	IV.1.1. Místní akční skupina	max. 18%
	IV.1.2. Realizace místní rozvojové strategie	min.72%
	IV.2.1. Realizace projektů spolupráce	10%

Zdroj: Zpracováno dle ČSN ISO 690, intranetové stránky Státního zemědělského intervenčního fondu, URL <<http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous>>, Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013, osa IV - Leader

Osa IV. - Leader představuje zhruba 5% objemu financí z celého Programu rozvoje venkova ČR na programové období 2007-2013.

Graf 1 - Finanční alokace na osu IV. - Leader v PRV ČR 2007-2013

Zdroj: Zpracováno dle ČSN ISO 690, intranetové stránky Deníku veřejné správy, URL <<http://www.dvs.cz>>, Realizace osy IV. - Leader v Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013

3.4 Program Leader

Leader je zkratkou „Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale“, neboli Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku. Tato iniciativa Evropské unie vznikla již roku 1991 s hlavním cílem intenzivně podporovat rozvoj venkova prostřednictvím místních obyvatel - venkovanů. Evropská komise tak postupně vytvořila metodu, která venkovským komunitám umožňuje aktivně formovat vlastní budoucnost. [12]

V členských zemích Evropské unie byly od roku 1991 realizovány iniciativy Leader I, Leader II a Leader +. Program Leader 2007 - 2013 na tyto předchozí iniciativy plynule navazuje.

Podstatou programu Leader je princip zdola-nahoru (bottom-up). Veškeré projekty a náměty vycházejí ze zdola, tedy z myšlenek a podnětů místních venkovských subjektů a občanů.

3.4.1 Principy programu Leader

Těmito principy se řídí všechny místní akční skupiny, pokud tyto principy MAS neuplatňují, neměly by program Leader realizovat.

- vzájemná spolupráce mezi občanským, podnikatelským a samosprávným sektorem
- vytváření společné strategie vzájemnou spoluprací a podporou projektů z programu
- řízení a plánování dle principu zdola-nahoru, rozvojovou strategii venkovské oblasti vytvářejí místní lidé podle místních potřeb
- podstata programu Leader je založena na místním partnerství obcí, podnikatelů, zemědělců, neziskových organizací, škol a aktivních občanů
- spojuje konkrétní skupinu lidí, kteří společně přemýšlejí o rozvoji regionu z dlouhodobého hlediska
- vychází z názorů místních lidí, kteří určují, co jsou místní problémy a do jaké oblasti mají být poskytnuty finanční prostředky
- přidělení finančních prostředků probíhá v rámci konkrétní místní akční skupiny, nikoliv v krajské či městské samosprávě

3.4.2 Cíle programu Leader

- zlepšení úrovně života na venkově
- zavedení inovace a nové technologie do venkovských oblastí
- hospodárné využití místních zdrojů
- zdokonalení a rozšíření venkovské komunity a spolupráce
- podpora místních výrobků a jejich propagace

4 Místní akční skupina jako specifická forma rozvoje regionu

4.1 Obecná charakteristika místní akční skupiny

Místní akční skupiny (MAS, anglicky „Local Action Group“ - „LAG“) jsou založeny na principu partnerství a spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru. Hlavním cílem místních akčních skupin je aktivizace občanů konkrétního mikroregionu.

Vytváření partnerství, sjednocování lidí a podporování dobrovolné činnosti na všech úrovních aktivit venkovanů.

Tato charakteristika odpovídá principům programu Leader uvedených v kapitole 3.4.1.

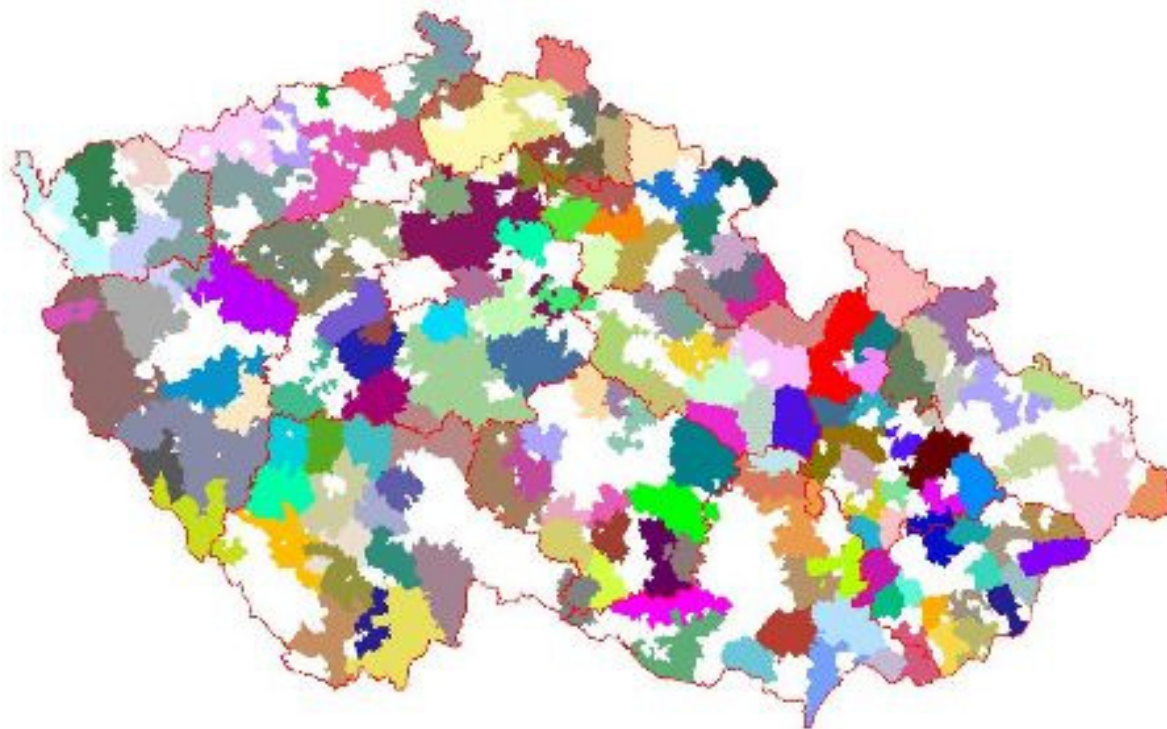
V roce 2007 podalo žádost do programu Leader 2007-2013 celkem 102 MAS. V roce 2008 pak bylo vybráno v I. kole 48 MAS. V témže roce 2008 proběhlo II. kolo, do kterého podalo žádost 84 MAS. Počátkem roku 2009 bylo vybráno 32 MAS, a tím byl naplněn předpokládaný limit 80 MAS, které měly působit v letech 2007-2013 na území ČR. Hned následně došlo k velmi záslužnému rozhodnutí ministra zemědělství Mgr. Petra Gandaloviče. Ve II. kole bylo vybráno ještě dalších 32 MAS a celkový počet MAS působících v letech 2007-2013 na zemi ČR se ustálit na 112. Ostatní nepodpořené místní akční skupiny budou těmito vybranými MAS podporovány. [12]

Jak je uvedeno výše, v současnosti je v České republice evidováno 112 místních akčních skupin. Tyto MAS využívají principu programu Leader. Jednotlivé místní akční skupiny v České republice se od sebe odlišují, mají své priority a postupy. Vyžadována je určitá úroveň spolupráce mezi jednotlivými MAS v České republice, kterou zajišťuje Národní síť Místních akčních skupin České republiky (NS MAS ČR). Mezi další úkoly NS MAS ČR patří podpora činnosti konkrétních místních akčních skupin. MAS je většinou občanským sdružením (o.s.) nebo obecně prospěšnou společností (o.p.s.), může být založena všemi typy subjektů. Platí však, že územní působnost jednotlivých MAS se nemůže překrývat. Území konkrétní obce může být zahrnuto pouze do jedné místní akční skupiny.

Naopak lze v České republice i v současné době nalézt místa, kde MAS doposud nebyla založena. Může to být zapříčiněno mnoha okolnostmi, jako například nesplněnými podmínkami pro vznik MAS (např. vysoká hustota zalidnění v dané oblasti). I přes tyto okolnosti se Česká republika řadí k zemím s relativně vysokým počtem místních akčních skupin, které působí v jednotlivých územích naší země.

Na mapě č.1 jsou pro přehlednost barevně rozlišeny jednotlivé místní akční skupiny. Bílá místa na mapě představují oblasti, kde doposud žádná místní akční skupina nepůsobí. Červená linka na mapce ohraničuje kraje České republiky.

Mapa 1 - Přehled Leader regionů

Zdroj: Zpracováno dle ČSN ISO 690, intranetové stránky MAS Zubří země, URL<<http://www.zubrizeme.cz>>, Síť MAS v ČR - přehled Leader regionů

4.2 Důvody vzniku místních akčních skupin

Hlavním důvodem vzniku a dlouhodobé existence místních akčních skupin je zejména společné prosazování zájmu obcí a místních komunit s cílem dosáhnout viditelných změn zaměřených na rozvoj konkrétního území. Dalo by se rovněž říci, že existence MAS je založena na snaze o získání finančních zdrojů z programu Leader, který tyto finance poskytuje. Venkovské obce se charakterizují slabou ekonomickou situací. Pomocí rozvojových strategií venkovských mikroregionů dochází v České republice ke zpracování, realizaci a řízení aktivit. Díky těmto aktivitám dochází k sociálnímu a hospodářskému rozvoji konkrétní venkovské oblasti.

4.3 Základní parametry místní akční skupiny

- podmínka geograficky homogenního území
- počet obyvatel od 10 000 do 100 000 mimo města s počtem obyvatel větším než 25 000 [13]

- hustota obyvatel do 150 obyvatel/km² [13]
- více jak 50% z místních obyvatel musí tvořit konkrétní místní akční skupinu (jedná se především o podnikatele zemědělského i nezemědělského charakteru, členy nestátních, neziskových organizací a dobrovolníky s konkrétně vymezenými aktivitami své činnosti). Do struktury MAS musí být zapojeni mladí lidé a ženy. Zbývající část místní akční skupiny tvoří zástupci veřejné správy. Podíl těchto členů však musí být méně než 50%.
- každá místní akční skupina je povinna veřejně projednat a schválit strategii pro dané území MAS
- fungování MAS je podmíněno metodou Leader
- každá místní akční skupina musí mít stanovenou strukturu organizace, organizační řád, stanovy a statut MAS. Rovněž musí být zaregistrována u Ministerstva vnitra České republiky.
- jednotlivé MAS se nesmí pro program Leader překrývat

4.4 *Financování činností MAS*

Financování probíhá z vlastních a cizích zdrojů. Vlastní zdroje představují příspěvky, které místní akční skupina vybírá od svých členů. Pokud sama obec chce vstoupit jako člen do místní akční skupiny, výše členského příspěvku se odvíjí od počtu obyvatel obce. I přesto výše těchto příspěvků představují pouze zanedbatelnou část příjmů místní akční skupiny. Především z tohoto důvodu členské příspěvky využívá pouze polovina místních akčních skupin. Mnohem častěji je možné se s těmito příspěvky setkat u mikroregionů a svazků obcí, u kterých je objem těchto příspěvků podstatně vyšší a tudíž i efektivnější. Odlišná výše příspěvků je zapříčiněna především jiným způsobem řízení obou typů organizací a rovněž jiným způsobem financování rozvojových záměrů.

Místní akční skupiny mají daleko větší možnosti zajistit si finance z různých programů na provoz a fungování organizace. Jedná se především o výše jmenovaný program Leader, který je součástí cizích zdrojů.

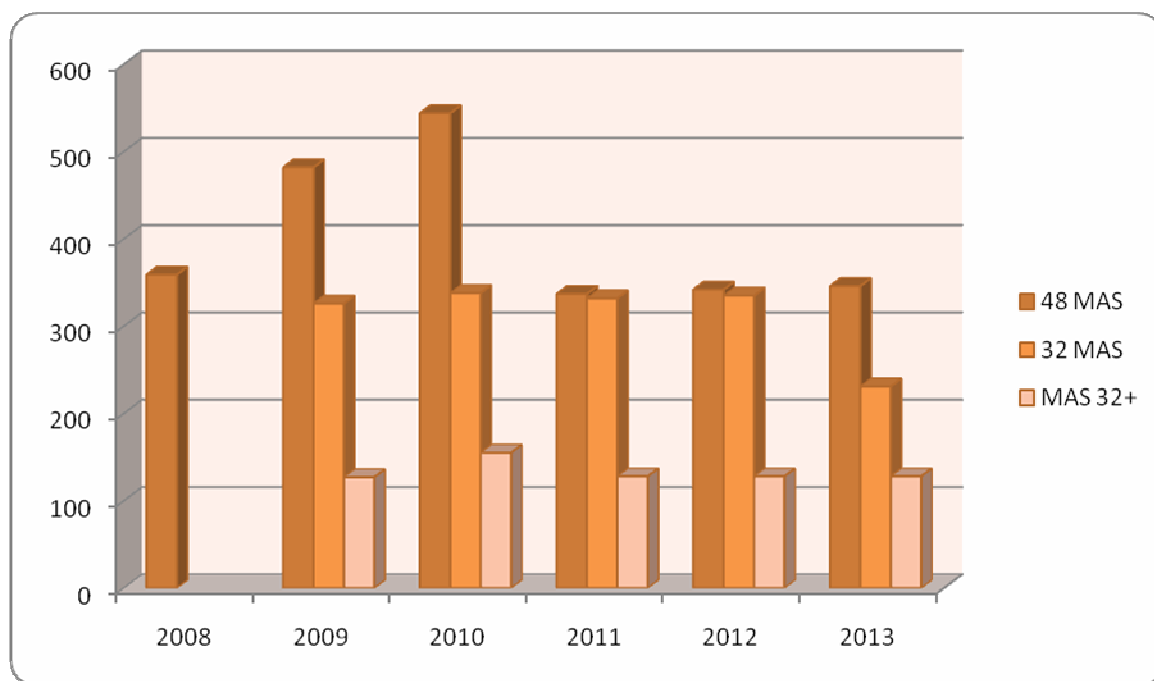
Samotný program Leader zajišťuje místní akční skupině financování administrativní činnosti, poradenství spojené s realizací Strategického plánu Leader (SPL) a všech ostatních nákladů, které souvisejí s provozem místní akční skupiny.

4.4.1 Dotace z programu Leader

Výše poskytnuté finanční podpory, kterou místní akční skupina získá, se odvíjí především od skutečnosti, v jakém kole byla MAS vybrána k financování z PRV. Místní akční skupiny vybrané v prvním kole získaly největší podíl finančních prostředků. Naopak, pro místní akční skupiny patřící do skupiny 32+, byly získané finance podstatně nižší.

Místní akční skupiny rovněž realizují Projekty spolupráce. Hlavním cílem je podpořit vzájemnou spolupráci mezi jednotlivými místními akčními skupinami na úrovni národní a mezinárodní. Realizované projekty spolupráce napomáhají k naplnění strategie místní akční skupiny.

Graf 2 - Rozvrstvení alokace MAS v letech 2008-2011, výhled na roky 2012 a 2013 (v mil.Kč)

Zdroj: Zpracováno dle ČSN ISO 690, intranetové stránky - resortní portál Ministerstva zemědělství, URL<<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace>>, Alokace místních akčních skupin na rok 2011

Dle pravidel je umožněno místním akčním skupinám v roce 2011 dočerpávat ušetřené finanční prostředky z prvního roku realizace na projekty konečných žadatelů. Tedy z roku 2008 skupina 48 MAS dočerpala finance v roce 2011. Z roku 2009 dočerpala skupina MAS 32 a MAS 32+ finanční prostředky v roce 2011. Ve srovnání s předchozími roky došlo v roce 2011 ke schválení nižší částky u většiny místních akčních skupin. Rozdíl je zapříčiněn především kurzovými rozdíly a změnou počtu obyvatel jednotlivých MAS. U skupiny 48 MAS je snížení zapříčiněno především tím, že MAS čerpají pouze jednu roční alokaci příslušnou tomuto roku. Finanční prostředky z roku 2007, které byla rozděleny pro tyto MAS v letech 2009 a 2010, byly již přerozděleny.

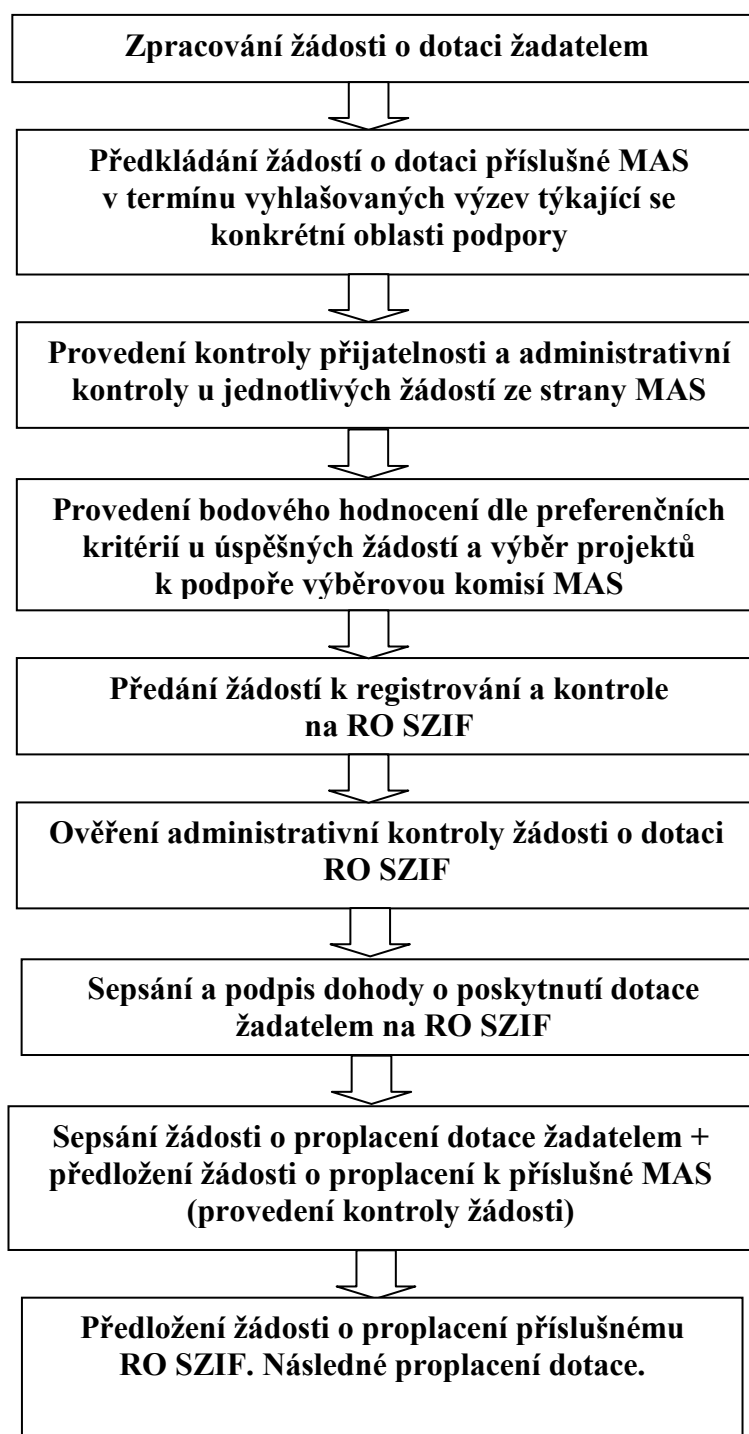
4.5 Postup žadatele k získání dotace

Dotace z programu Leader jsou určeny pro všechny, kteří mají myšlenku, jakým způsobem zlepšit život ve svém regionu a rovněž splňují kritéria stanovená pravidly pro poskytování dotací z Programu rozvoje venkova.

Samotní žadatelé předkládají své projekty v termínu, kdy příslušná místní akční skupina vyhlásí výzvu k předkládání žádostí o dotaci v rámci konkrétní oblasti podpory (fiche). Místní akční skupina zveřejní výzvu na svých internetových stránkách případně na úředních deskách v příslušných obcích. Žadatelé musí dodržet minimální a maximální výši výdajů, ze kterých je stanovena dotace, která je uvedena v konkrétní fichi MAS. Není možné podat jeden projekt v rámci více fichí. V každém roce se dle stanovených pravidel mohou vyhlásit maximálně tři výzvy vztahující se ke konkrétní fichi. Hodnocení projektů provádí výběrová komise MAS na základě stanovených bodovacích kritérií. Podle počtu získaných bodů jsou vybrány projekty k podpoře za každou fichi.

Financování realizace projektu si žadatel nejprve zabezpečuje z vlastních zdrojů. Proplacení finančních prostředků žadateli probíhá zpětně, tedy po ukončení realizace projektu.

Schéma 2 - Postup žadatele k získání dotace

Zdroj: Vlastní zpracování

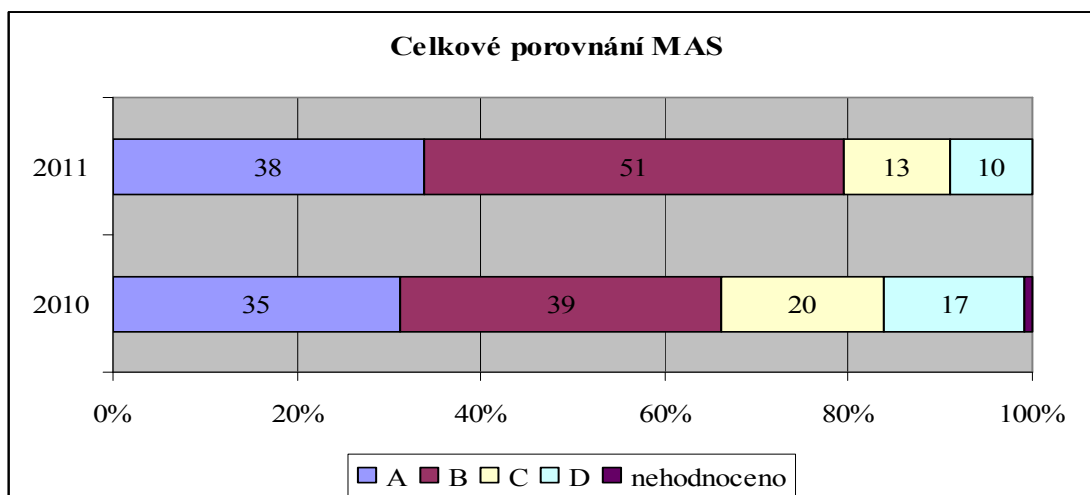
4.5.1 Žadatel/příjemce dotace

- Žadatel/příjemce dotace nesmí být v likvidaci a musí prokázat svou bezdlužnost.
- Příjemce dotace je povinen se zavázat k dodržení účelu projektu, který je uveden v žádosti.
- Příjemce dotace je povinen uchovávat veškeré doklady týkající se poskytnuté dotace, a to po dobu nejméně 10 let od předložení žádosti o proplacení. [14]

4.6 Hodnocení místních akčních skupin

Každý rok probíhá hodnocení činnosti místních akčních skupin. Z posledního hodnocení, které proběhlo, tedy za rok 2011, bylo zřejmé výrazné zlepšení činnosti jednotlivých MAS oproti roku 2010. Hodnocení probíhá tím způsobem, že jednotlivé MAS se rozdělí do skupiny A,B,C,D. Do skupiny A jsou řazeny nejlépe fungující místní akční skupiny, do skupiny D jsou řazeny místní akční skupiny, které by svou činnost a přístup měly přehodnotit. Samotné rozdělení do jednotlivých skupin vychází z počtu získaných bodů, které MAS získá od členů hodnotitelské komise. Hodnotitelskou komisi tvoří především zástupci Ministerstva zemědělství a Státního zemědělského intervenčního fondu.

Graf 3 - Celkové porovnání MAS v roce 2010 a 2011

Zdroj: Zpracováno dle ČSN ISO 690, intranetové stránky - resortní portál Ministerstva zemědělství, URL<<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace>>, Hodnocení místních akčních skupin 2011

Existuje několik oblastí, které jsou stěžejní a samotné hodnocení je na nich postaveno. Jedná se o strategii MAS, personální a administrativní činnost MAS, integraci a rozvoj MAS, propagaci MAS, monitoring, evaluaci MAS a budoucí rozvoj MAS.

5 Realizace programu Leader v MAS NAD ORLICÍ

5.1 Vznik MAS NAD ORLICÍ

Místní akční skupina Nad Orlicí, představující obecně prospěšnou společnost, vznikla počátkem roku 2007. Sdružuje a rovněž se snaží o určitou míru spolupráce mezi venkovskými podnikateli, hospodáři, neziskovými organizacemi a obcemi. Cílem této spolupráce je dosažení lepšího rozvoje venkova v územní působnosti MAS NAD ORLICÍ.

Právě díky spolupráci široké veřejnosti se MAS NAD ORLICÍ podařilo vytvořit společnou vizi Venkov nad Orlicí v roce 2015. Rovněž vytvořila Strategický plán Leader, což byla základní podmínka stát se úspěšnými žadateli v programu Leader 2007-2013. Místní akční skupina Nad Orlicí je aktivním členem Národní sítě MAS a rovněž uskupení MAS Královéhradeckého kraje. Úzce spolupracuje s ostatními MAS v České republice.

5.2 Charakteristika územní působnosti MAS NAD ORLICÍ

MAS NAD ORLICÍ zahrnuje území na rozhraní Královéhradeckého a Pardubického kraje. Hranice území je tvořena řekou Orlicí se svými přítoky, na jihu je to Tichá Orlice, na severu Divoká Orlice. Konkrétně Místní akční skupina Nad Orlicí působí v území mezi Kostelcem nad Orlicí, Chocní a Bělčí nad Orlicí. Obce, sousedící s územní působností místní akční skupiny, mají možnost zapojit se také do projektů MAS NAD ORLICÍ a společné Strategie Leader.

MAS NAD ORLICÍ k 31.12.2009 působí na území 46 obcí o rozloze 372 km² a žije na něm asi 43 400 obyvatel. [15]

Tabulka 3 - Charakteristika území MAS NAD ORLICÍ

Charakteristika území MAS NAD ORLICÍ							
územní struktura	obyvatelstvo a samospráva	zemědělství a hospodaření	místní ekonomika a zaměstnanost	kulturní hodnoty	školení	cestovní ruch	neziskové organizace

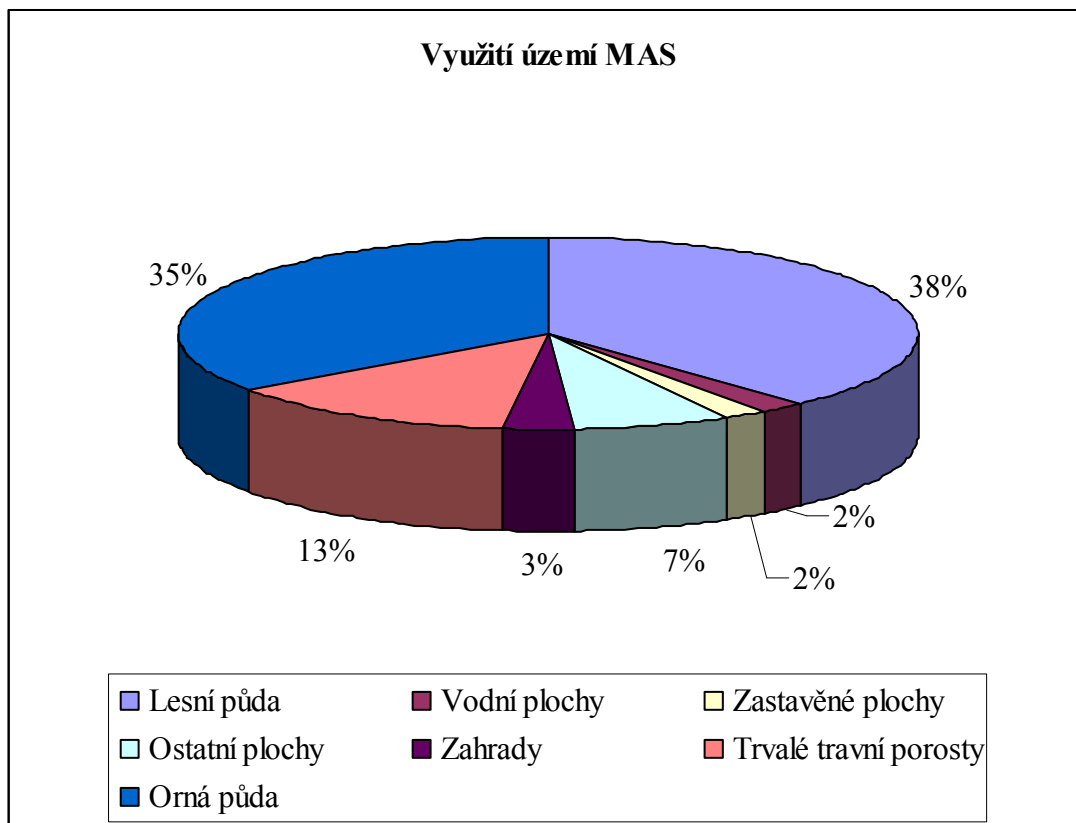
Zdroj: Vlastní zpracování

5.2.1 Územní struktura daného regionu

Region, ve kterém působí MAS NAD ORLICÍ, se charakterizuje lesnatým a nížinným územím, velmi vhodným pro život a bydlení. Rovněž je území charakteristické velkým podílem orné půdy.

Na životní prostředí obyvatel negativně působí doprava, kdy nemalá část průtahů silnic vede přes venkovská sídla. Další zátěží jsou divoké skládky. Ochrana přírody a krajiny se realizuje nejvýznamněji Přírodním parkem Orlice. V rámci tohoto teritoria jsou zde umístěna menší, zato významná chráněná území - Bošínská obora, Peliny a Štěpánovsko.

Graf 4 - Využití území MAS NAD ORLICÍ

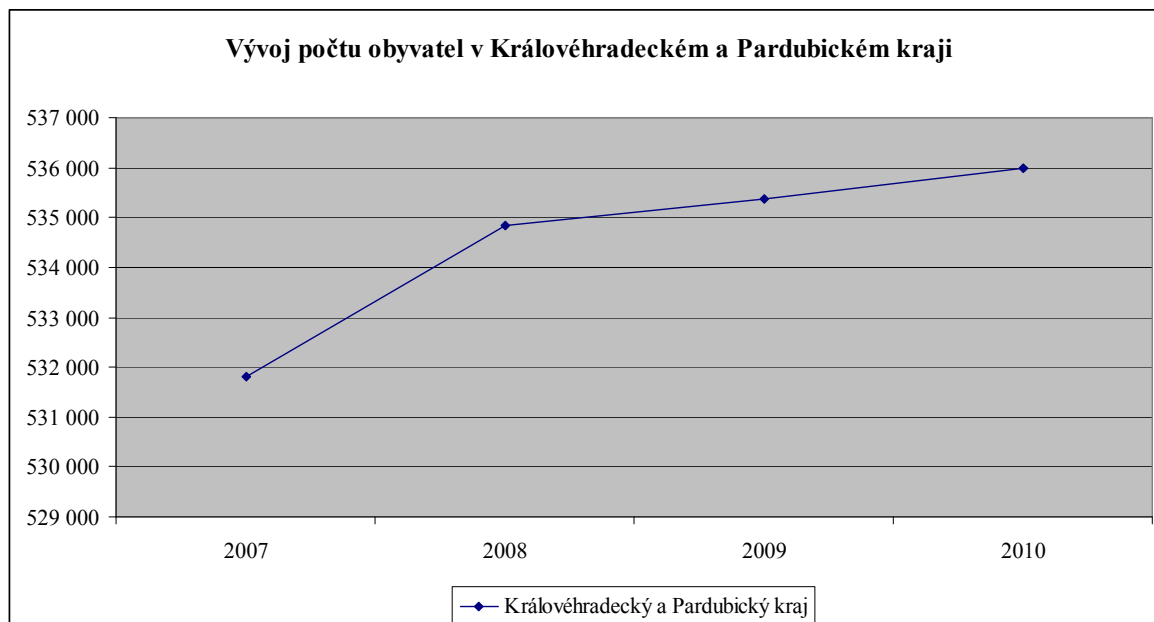
Zdroj: Zpracováno dle ČSN ISO 690, intranetové stránky Místní akční skupiny Nad Orlicí, URL<<http://www.nadorlici.cz/strategie.html>>, Strategický plán Leader - Leader je most k rozvoji NAD ORLICÍ

5.2.2 Obyvatelstvo a samospráva

Pro dané území jsou charakteristická menší města, která jsou centrem ekonomiky a služeb, a proto okolní vesnice jsou na těchto centrech silně závislé. Na přelomu roku 2007 a 2008 došlo k výraznějšímu nárůstu počtu obyvatel v Královéhradeckém a Pardubickém kraji. V posledních letech je zaznamenáno pouze nepatrné zvýšení počtu obyvatel. Tento nárůst se však týkal především krajských a okresních měst.

Konkrétně v územní působnosti MAS NAD ORLICÍ byla zaregistrována zvýšená míra vylidňování venkova a odchod zejména mladé a více vzdělané generace do center, tento úbytek byl však dorovnán přistěhováním nových obyvatel do satelitní výstavby menších měst. I přesto je většina obyvatel přirozeně vázána na nedaleká krajská města Hradec Králové a Pardubice. V porovnání s ostatními MAS v České republice je MAS NAD ORLICÍ řazena mezi oblasti s nadprůměrnou populací.

Graf 5 - Vývoj počtu obyvatel v Královéhradeckém a Pardubickém kraji

Zdroj: Zpracováno dle ČSN ISO 690, intranetové stránky Českého statistického úřadu, URL <www.czso.cz>, Statistika obyvatel dle krajů

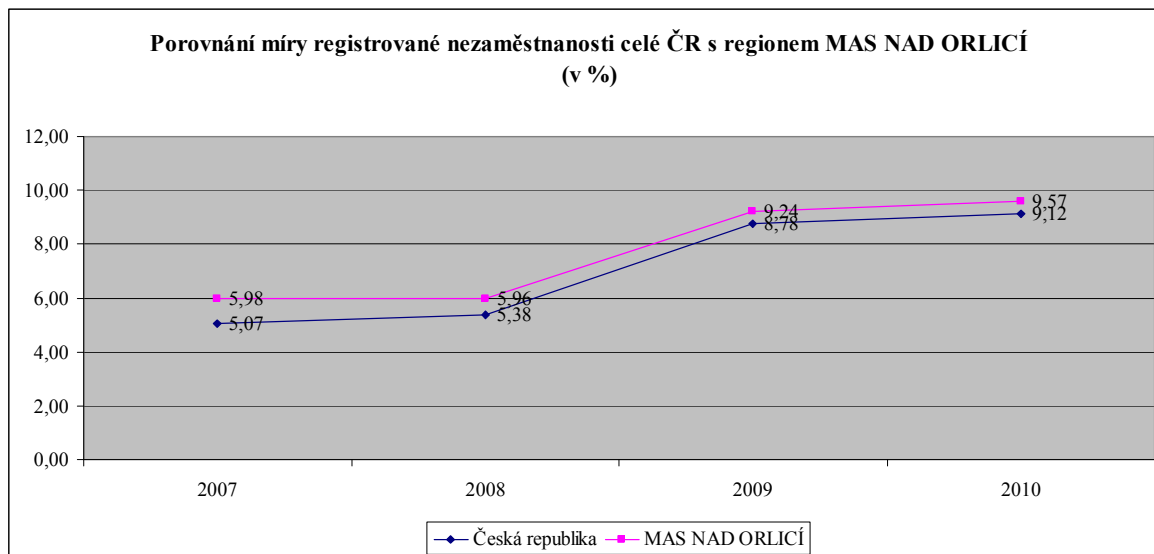
5.2.3 Zemědělství a hospodaření v regionu

Zemědělské pozemky jsou na území MAS nad Orlicí velice rozsáhlé, zabírají více jak polovinu území. Struktura zemědělských podniků v území je velmi pestrá z hlediska velikosti i produkce. Na tomto území lze nalézt podniky, které se zabývají jak zemědělskou prvovýrobou, tak i zpracovatelskou produkcí (Mlékárna Nová Ves, ZOPOS Přestavky, a.s.). Podniky, zejména ty větší, jsou schopny konkurence po stránce produkce, neboť jsou neustále technologicky modernizovány a výroba je zkvalitňována.

5.2.4 Místní ekonomika a zaměstnanost v regionu

Území, na němž působí MAS NAD ORLICÍ, je z hlediska ekonomického považováno v rámci České republiky za oblast s relativně nízkou nezaměstnaností a vysokým podílem místní ekonomiky. Příčinou malé nezaměstnanosti jsou především časté dopravní spoje do větších měst a dostatek zaměstnavatelů v blízkém okolí. Velký podíl na nízké nezaměstnanosti v tomto regionu má především závod ŠKODA AUTO, a.s., v Kvasinách. Podstatnou část zaměstnanců tohoto závodu tvoří právě obyvatelé z tohoto regionu.

Graf 6 - Míra registrované nezaměstnanosti v ČR a na území MAS NAD ORLICÍ

Zdroj: Zpracováno dle ČSN ISO 690, intranetové stránky Českého statistického úřadu, URL <www.czso.cz>, Míra registrované nezaměstnanosti v ČR

5.2.5 Školství

Toto území se může chlubit podstatným množstvím stále existujících venkovských škol i druhého stupně a podílem odborného školství. Týká se to zejména obcí, které jsou napojeny na hlavní silniční a železniční trasy. V několika obcích na tomto území je zajištěn svoz a rozvoz školních dětí do venkovských škol. Obec tuto dopravu financuje na vlastní náklady. Tento způsob je prospěšný jak pro obec tak pro školáky. Obce si tímto způsobem zajistí existenci venkovských škol.

Tabulka 4 - Školství na území MAS NAD ORLICÍ

Typ školy	Počet
Základní škola - nižší stupeň	9
Základní škola - vyšší stupeň	19
Mateřská škola	21

Zdroj: Zpracováno dle ČSN ISO 690, intranetové stránky Českého statistického úřadu, URL <www.czso.cz>, Městská a obecní statistika

5.2.6 Cestovní ruch a rekreace

Cestovní ruch je prioritou obcí. Intenzivně v této oblasti narůstá především cykloturistický ruch. Pro celé území platí významná blízkost Orlických hor a přitom blízkost center. Právě

s horami zde existuje propojení prostřednictvím cyklobusů a skibusů. Území je vybaveno hustou sítí cyklotras a cyklistika je nejsilněji rozvíjeným druhem turistiky.

Sílí tendence na tento cestovní ruch reagovat a vytvářet sítě služeb a ubytovacích kapacit. Ubytovací kapacity jsou relativně dostupné v centrech, naopak je velký nedostatek těchto ubytovacích zařízení na venkově

5.2.7 Neziskové organizace

Ve srovnání s okrajovými regiony nebo centry je v území MAS vysoký počet spolků a neziskových organizací. V území jsou nejsilnějšími nestátními neziskovými organizacemi místní sdružení dobrovolných hasičů a sportovní organizace. Na venkově jsou srovnatelně významné organizace včelařů, zahrádkářů a chovatelů, jejichž aktivita bohužel klesá. Místní sport a hasičská sounáležitost jsou nejsilnějšími faktory spolkového života. Tradičně se v regionu pořádají hasičské a sportovní soutěže.

5.3 Podmínky pro členství v MAS NAD ORLICÍ

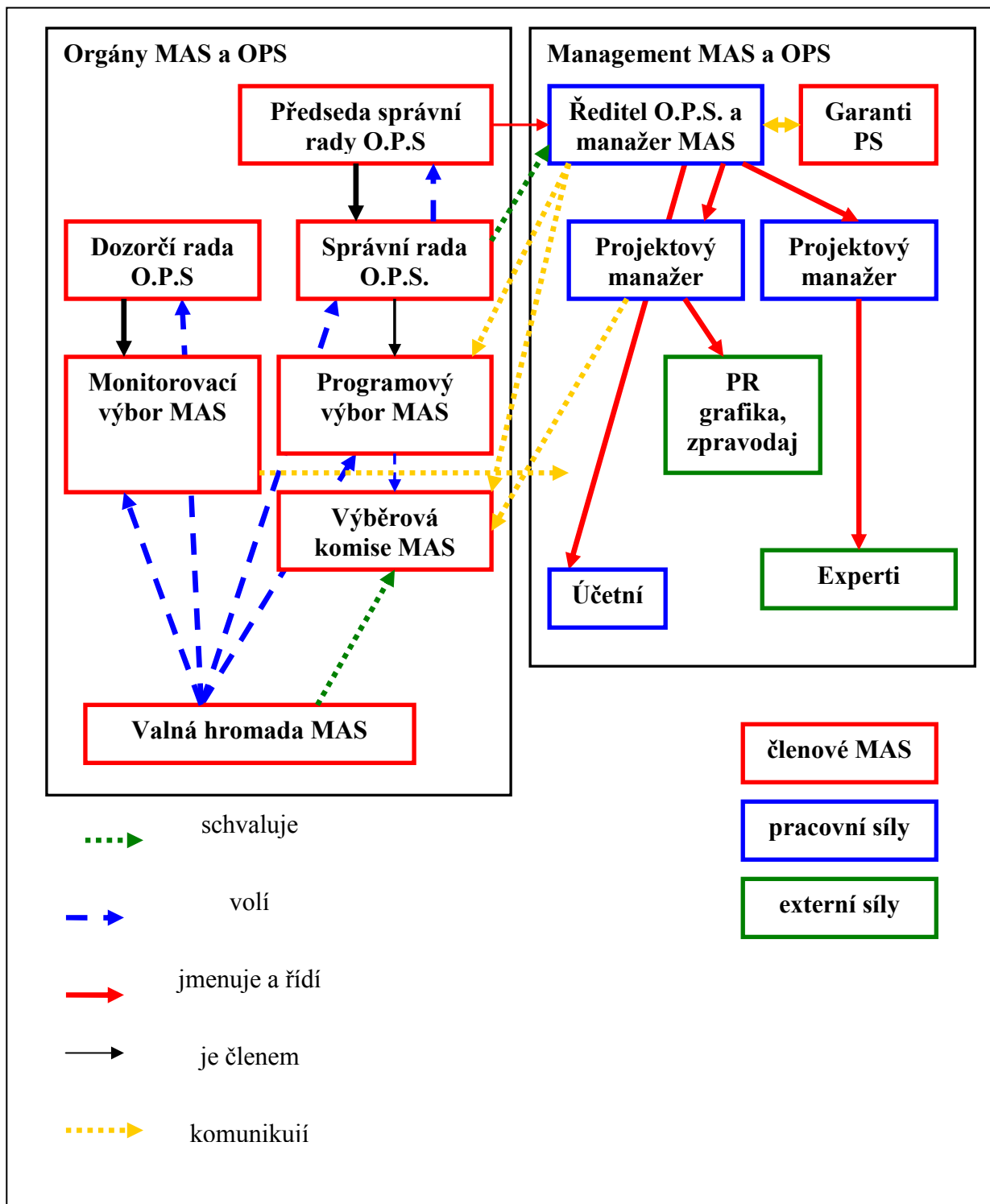
Základní podmínkou, která musí být pro členství v místní akční skupině splněna, je uzavření smluvního vztahu s o.p.s. (obecně prospěšnou společností). Toto členství je otevřeno fyzickým a právnickým osobám, obcím, podnikatelům, soukromým hospodářům a spolkům, kteří jsou pro území MAS NAD ORLICÍ místně příslušní. Člen MAS musí přispívat svou činností k vytváření strategie regionu a k rozvoji území. Rovněž se musí účastnit jednání valné hromady MAS nebo jednání dalších orgánů MAS.

5.4 Organizační struktura MAS NAD ORLICÍ

Místní akční skupina je smluvním partnerstvím partnerů obecně prospěšné společnosti, toto schéma je jediné možné u právní formy OPS. Partneri mají silná práva a odpovědnost a orgány MAS mohou plně ovládat zákonné orgány OPS.

Místní akční skupina prostřednictvím svých členů, které zvolila, vytváří orgány. Úkolem těchto orgánů je zajišťovat správný směr vývoje společné strategie, rozhodovat o členech a projektech, hospodařit s finančními prostředky a zastupovat místní akční skupinu z vnějšku. Orgány MAS NAD ORLICÍ jsou dobrovolné.

Schéma 3 - Organizační struktura a provázanost partnerů MAS NAD ORLICÍ

Zdroj: Vlastní zpracování

5.5 Cíle činnosti MAS NAD ORLICÍ

Místní akční skupina Nad Orlicí si stanovila obecné cíle, které následně v rámci svého SPL detailně propracovala do tří priorit a devíti cílů.

Mezi obecné cíle MAS NAD ORLICÍ lze zařadit :

- podpora občanů v rozvíjení a realizaci vlastních iniciativ
- zlepšování kvality života a podpora ekonomického růstu v regionu
- podpora nové myšlenky v rámci místní strategie, vytváření strategií rozvoje venkovského regionu
- dodržování zásady Leader, tudíž plnit veškerá práva a povinnosti místí akční skupiny
- tvorba podmínek pro účast regionu v rozvojových programech a spolupráci MAS
- organizování seminářů a jiných vzdělávacích akcí na témata rozvoje venkova

5.6 Služby poskytované Místní akční skupinou Nad Orlicí

5.6.1 Vzdělávání

Patří mezi největší priority místní akční skupiny. Jedná se jak o bezplatné vzdělávání svých členů, tak o veřejně vzdělávací aktivity pro ostatní subjekty. Kurzy zaměřené na vzdělávání probíhaly ve většině případech prostřednictvím projektů spolupráce. MAS NAD ORLICÍ mimo jiné zajišťovala vzdělávací aktivity pro MAS Broumovsko a pro Spolek obnovu venkova. Realizované kurzy jsou uvedeny v tabulce níže.

Tabulka 5 - Kurzy zaměřené na vzdělávání

Rok	Typ kurzu
2010	PC kurz pro začátečníky
2010	3 x PC kurzy pro podnikatele
2010	jazykový kurz
2010	cukrářský kurz

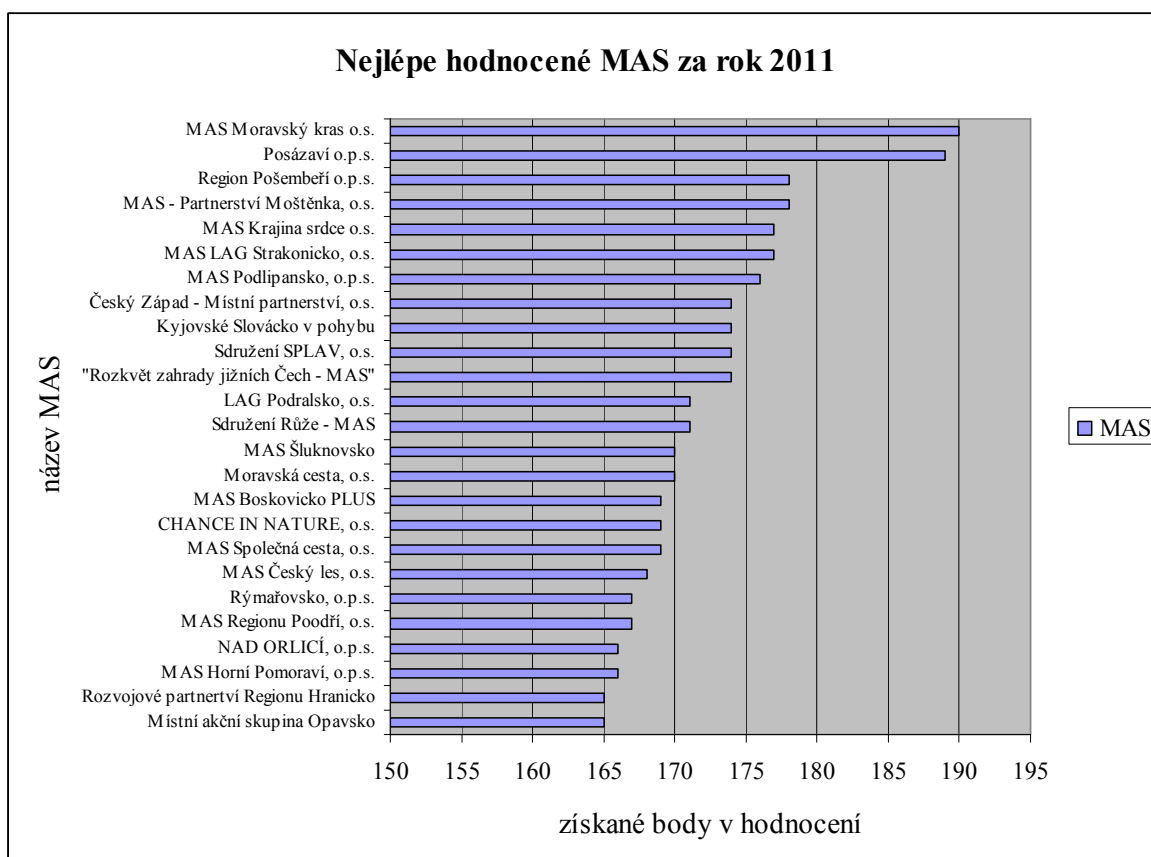
Zdroj: Vlastní zpracování

5.6.2 Poradenská činnost

MAS nad Orlicí nabízí poradenství pro své členy a další subjekty z území, která spadají pod příslušnou MAS. Jde o poradenství v oblasti realizace Programu rozvoje venkova. Cílem místní akční skupiny je navýšit počet žadatelů, kteří budou úspěšní ve svém projektu. Místní akční skupina tedy pomáhá se zpracováním a kontrolou projektu. Žadatel může navíc využít možnost konzultace, v průběhu realizace projektu, kterou MAS NAD ORLICÍ rovněž nabízí.

5.7 Hodnocení činnosti MAS NAD ORLICÍ

Graf 7 - Výsledky hodnocení MAS v České republice za rok 2011

Zdroj: Zpracováno dle ČSN ISO 690, intranetové stránky Národní sítě MAS, URL:<www.nsmas.cz>, Výsledky hodnocení místních akčních skupin v roce 2011

V grafu jsou k dispozici pouze první 25 nejlépe hodnocených místních akčních skupin. Místní akční skupina Nad Orlicí získala 166 bodů a umístila se jako druhá nejlepší

místní akční skupina v Královéhradeckém kraji, kde první místo v tomto kraji obsadila MAS Sdružení SPLAV, o.s.. V porovnání se všemi MAS v České republice se MAS NAD ORLICÍ umístila na 22. místě ze 112 místních akčních skupin. Doposud však není jasné, jaký finanční bonus bude vycházet z úspěchu v hodnocení MAS NAD ORLICÍ.

6 Strategický plán MAS NAD ORLICÍ

Základním strategickým dokumentem, který byl využit při tvorbě a realizaci strategie MAS NAD ORLICÍ, je Integrovaná strategie tohoto území. Tento dokument představuje pomůcku při tvorbě Strategického plánu Leader - Leader je most k rozvoji NAD ORLICÍ, tak, jak uvedeno v teoretické části této práce, viz kapitola 3.1 Vymezení základních pojmů a v kapitole 3.4. Program Leader.

Místní akční skupina Nad Orlicí rozhodla formulovat tři priority strategického plánu, které jsou podrobněji zpracovány do devíti cílů. Pro realizaci cílů se využívá jedenáct fichí opatření PRV a další nástroje. Místní akční skupina Nad Orlicí se bude snažit podporovat takové projekty, které budou pro region největším přínosem.

6.1 Vznik Strategického plánu - Leader je most k rozvoji NAD ORLICÍ

V roce 2008 byl zaregistrován Strategický plán Leader pod názvem Leader je most k rozvoji NAD ORLICÍ. Na konci roku 2008 tento projekt úspěšně prošel administrativní kontrolou. Počátkem roku 2009 došlo k hodnocení. Z důvodu špatného hodnocení se MAS NAD ORLICÍ nedostala s projektem do prvních 32 místních akčních skupin. Jelikož na způsob hodnocení bylo četné množství stížností, bylo dodatečně vybráno dalších 32 místních akčních skupin (tzv. skupina 32+). V rámci této skupiny již byla vybrána Místní akční skupina Nad Orlicí. Jediným, zato velmi podstatným rozdílem oproti první skupině byla skutečnost, že výše přidělené podpory u druhé skupiny byla pouze ve výši 35% z částky, která byla předělena ostatním místním akčním skupinám vybraným v prvním kole. Místní akční skupině Nad Orlicí byla na celé programové období 2007-2013 přidělena částka ve výši cca 25 mil.Kč. Přesná částka je závislá na pohybu kurzu měny EURO.

6.2 Priority a cíle v rámci SPL - Leader je most k rozvoji NAD ORLICÍ

Priority a cíle Strategického plánu Leader vycházejí z potřeb konkrétního regionu. Místní akční skupina tyto potřeby identifikovala především pomocí veřejných setkání, dotazníků určených pro obce, členy MAS a následně ze zpracované SWOT analýzy. Priority a cíle, které si Místní akční skupina Nad Orlicí zvolila pro programové období 2007-2013, vycházely z předpokladu že MAS získá 100% podporu tj. cca 70 mil. Kč, kterou získala první skupina 32 MAS.

6.2.1 Priority MAS pro Strategický plán Leader

6.2.1.1 Mobilizace vnitřního rozvojového potenciálu regionu NAD ORLICÍ

Mobilizovat vnitřní sociální, ekonomický a environmentální potenciál na principu trvalé udržitelnosti a posílení spolupráce a místních vazeb. Základní prioritou SPL je uvést v pohyb a spolupráci potenciál různých subjektů rozvoje venkovského regionu. [16]

6.2.1.2 Partnerství v MAS jako klíč k rozvoji venkova

Zajišťovat vnitřní rozvoj MAS - jejich organizačních, lidských, finančních, materiálních a informačních kapacit a zdrojů potřebných pro plnění budoucích úkolů, tj. pro redistribuci zdrojů místním žadatelům, pro potřebné vzdělávací, poradenské a další služby. Zajišťovat rozvoj i vnějších vztahů, především skrze budování partnerství s dalšími MAS. [16]

6.2.1.3 Šíření myšlenky Leaderu

Podporovat komunitní přístup v plánování rozvoje regionu NAD ORLICÍ, tzn. účast veřejnosti a místních organizací na přípravě a rozhodování o dalším rozvoji komunit, obcí a regionu, podpora partnerství mezi místními subjekty. Zajišťovat šíření a aktivní používání metod a principů Leader a to především komunitní a partnerský přístup. [16]

6.2.2 Cíle MAS pro Strategický plán Leader

6.2.2.1 Upravená tvář regionu

Prispět ke zlepšení upravené tváře regionu - veřejných prostranství a ploch, které slouží jako veřejné prostory. Vymezit nová a lepší prostranství pro všechny cílové skupiny venkova a zvýšit podíl zeleně.

Postupně tvořit celkový pohled regionu, což představují opravené a čisté obce a veřejná místa k odpočinku. Zajistit občanům pro jejich běžné potřeby a zájmy potřebnou infrastrukturu a atraktivní prostředí.

6.2.2.2 Živý region

Postupně zlepšit či obnovit odpovídající zázemí pro spolkový a kulturní život a rozšířit dostupnou nabídku služeb, které jsou potřebné pro běžný život občanů na venkově.

Dosáhnout pestřejšího veřejného života na vesnicích, kde obyvatelé a návštěvníci regionu budou mít k dispozici základní služby a pestrou nabídku příležitostí k trávení volného času.

6.2.2.3 Za odpočinkem na venkov

Zajistit vybavenost území pro rekreaci místních obyvatel a návštěvníků regionu, podporovat rozvoj aktivit na venkově, přispět k udržení turistů v území nabídkou zážitků a zázemí pro provázané turistické produkty. Tato zařízení budou zaměřena na místní obyvatele i cizí návštěvníky.

To představuje jednak dostatek ubytovacích a stravovacích míst, a naopak bohatý výběr možností turistického vyžití.

Vybudovat nové a upravit původní lesní cesty, které slouží cestovnímu ruchu a rovněž zlepšit údržbu lesů na území MAS.

6.2.2.4 Rozvoj místní ekonomiky

Podpořit oživení a rozvoj venkovské ekonomiky, posílit vzájemné vazby a spolupráci mezi podnikateli. Zajistit rovnoměrně rozloženou a provázanou ekonomickou činnost na venkově, která krom podpory zaměstnanosti a udržení aktivních subjektů v menších sídlech také přispívá k prosazení jména regionu a tvorbě místních specifik.

Rozšířit v regionu zemědělské a nezemědělské podnikání, zájmová sdružení podnikatelů a zahájení nových živností.

6.2.2.5 Přírodní a kulturní dědictví v nás a kolem nás

Zajistit obnovu a zhodnocení přírodních a kulturních hodnot regionu. Zabezpečit zachování tradic a pozvednout identitu občanů s regionem a obcí. Rovněž zajistit obnovu

a následné využití místní architektury, tradičních prvků vzhledu obcí, drobných i rozsáhlejších památek a významných objektů dědictví.

Záměrem je také oživit a obnovit kaple, památky v krajině, tradiční domy, domy slavných rodáků a jiné památky, vznik místních muzeí či skanzenů a ukázky řemesel.

6.2.2.6 Vzdělaný aktivní region

Zapojit do spolupráce v rozvoji venkova venkovské školy, vzdělávací subjekty a další možné aktivní subjekty. Zabezpečit existenci venkovských škol a využít je jako místo dalšího vzdělávání obyvatel. Cílem je zajistit vzdělanost lidí a jejich zkušenosti, které se budou dále předávat ostatním.

6.2.2.7 Vnitřní rozvoj MAS

Zajistit rozvoj organizačních, lidských, finančních, materiálních a informačních kapacit NAD ORLICÍ, o.p.s.. Rovněž obstarat finanční zdroje potřebné pro plnění budoucích úkolů, tedy pro přerozdělení zdrojů místním žadatelům, pro potřebné vzdělávací, poradenské a jiné služby.

6.2.2.8 Partnerské projekty

Podpořit vytváření partnerství s českými i zahraničními MAS a jinými subjekty. Realizovat projekty spolupráce a jiné partnerské aktivity a to především jako mostů spolupráce, příkladů dobré praxe a vytváření zcela nových a inovativních záměrů.

6.2.2.9 Metody a principy Leader

Podporovat partnerství mezi místními subjekty a také zajistit společenský přístup v plánování rozvoje regionu NAD ORLICÍ. Účast veřejnosti a místních organizací na přípravě a rozhodování o následném rozvoji spolků, obcí a regionů.

6.3 Dosahování cílů SPL prostřednictvím realizace projektů v rámci vyhlášených fichí

A.1 Upravený venkov-vlídlná tvář našeho regionu

Cílem této fiche je podpora obnovy a rozvoje vzhledu obcí. Konkrétně se jedná o rozšiřování základních služeb pro obyvatele, zkvalitnění infrastruktury, obnova návsi a náměstí, veřejného osvětlení a nákup technických zařízení pro údržbu zeleně.

B.1 Radosti na venkově

Cílem je zlepšení úrovně kulturního života v dané oblasti. Dosáhnout pestřejšího veřejného života na vesnicích, kde budou mít obyvatelé i turisté k dispozici základní služby a bohatou nabídku příležitostí k trávení volného času. Jedná se např. o přestavbu současných budov a výstavbu budov nových, které budou sloužit občanům pro pořádání společenských akcí. Dále výstavba či rekonstrukce škol, hřišť, sportovních areálů, kluboven a mateřských center.

B.2 Služby a život na venkově

Cílem je podpora a rozvoj obcí, jejich vybavení a vzhled, rozšíření základních služeb pro místní obyvatele a turisty. Z dlouhodobého hlediska se jedná o zajištění běžných potřeb a zájmů pro občany, zajištění dostupnosti a úplnosti služeb a příjemného prostředí pro obyvatele v daném regionu.

C.1 Vytvoření pohostinné tváře regionu

Hlavním úkolem je zvyšovat atraktivitu a vybavenost regionu pro cestovní ruch. Jedná se o zvýšení návštěvnosti území, zlepšení infrastruktury pro cestovní ruch a zvýšit počet a úroveň ubytovacích a stravovacích zařízení.

C.2 Rozvoj venkovského podnikání

Tato oblast podpory se zaměřuje na rozvoj místní ekonomiky prostřednictvím investic, poradenství a vzdělávání. Rozvoj venkovských podniků a živností, udržení a zvyšování zaměstnanosti v regionu, především v obcích, obnova tradičních řemesel a podpora místních produktů a služeb.

C.3 Údržba krajiny a rozvoj místní produkce

Záměrem této fiche je především zvýšení produktivity zemědělských a zpracovatelských podniků na území, zlepšení prodeje a reklamy zaměřené na podporu prodeje jejich vlastních produktů. Zachování současně fungujících podniků a výstavba nových zemědělských staveb a technologií, zvyšování kvality rostlinné a živočišné výroby, modernizace výrobních provozů s ohledem na nové předpisy a normy vydané v ČR a EU.

D.1 Stezky, pěšiny a mosty mezi lidmi

Cílem je zvýšení atraktivity a vybavenosti území pro cestovní ruch. Zlepšit propojenost regionu díky nově vybudovaným trasám a stezkám, rozvíjet venkovskou turistiku. Jde především o budování nových naučných tras a stezek, jejich značení a vytvoření zázemí pro turisty.

D.2 Les pro odpočinek a pro lidi

Záměrem je vybudování nových a úprava současných lesních cest, které slouží především k cestovnímu ruchu. Rovněž je nutné zkvalitnit péči o lesy na daném území, zajistit stezky a cesty značením, zábradlím, přístřešky. S tím tedy souvisí i výstavba malých účelových objektů a zařízení sloužících turistům a lesnímu hospodářství.

E.1 Oživení památek a tradic regionu

Hlavním cílem je obnova a zhodnocení přírodních, kulturních hodnot regionu a vytváření vztahu obyvatel k místním hodnotám. Obnova kulturních a historických památek místního dědictví na území a podpora místních tradic.

E.2 Obnova a paměť našeho kraje

Tato fiche je zaměřena na komplexní mapování místních kulturních hodnot a na spolupráci subjektů. Cílem je zachování místního hmotného a nehmotného dědictví a neustálé zvyšování sounáležitosti obyvatel s regionem a místní historií.

F.1 Vzdělávání a spolupráce pro aktivní rozvoj

Záměrem je snaha vzdělávat a informovat občany v oblasti, která souvisí s rozvojem venkova a ekonomiky daného regionu. Cílem je rozšíření nabídky vzdělávání na venkově

a využívání současných vzdělávacích zařízení pro další aktivity. Aktivitami se rozumí konzultační a poradenská činnost zaměřena na občany, kteří chtějí zahájit podnikání v regionu nebo se podílet na aktivitách směřujících k rozvoji regionu.

6.4 Dosahování cílů SPL prostřednictvím realizace projektů spolupráce

Projekty spolupráce jsou nedílnou součástí SPL MAS NAD ORLICÍ, jelikož představují další způsob, kterým lze dosáhnout cílů Strategického plánu Leader.

Cílem projektů spolupráce je přenášení zkušeností ve prospěch širokého území. Přenos zkušeností představuje jednu z hlavních činností MAS NAD ORLICÍ, tudíž aktivity místní akční skupiny k projektům spolupráce přirozeně směřují.

Rozšíření spolupráce mezi místními akčními skupinami a ostatními skupinami, jejichž činnost vychází z principu Leader v rámci členských států EU a třetích zemí, představuje hlavní záměr projektů spolupráce.

Projekty spolupráce spočívají především v realizaci konkrétního projektu, nejde pouze o vzájemnou výměnu informací a know-how. Díky této spolupráci dojde k rozšíření místních aktivit. Jednotliví partneři projektu spolupráce přináší do projektu své vlastní zkušenosti a právě to je velkým přínosem v celkové realizaci o další přidanou hodnotu. Základní myšlenka, kterou se projekty spolupráce řídí, je především zlepšení úrovně kvality života na venkově, rozvoj ekonomického potenciálu a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví venkova.

6.5 Finanční plán

Jak je uvedeno výše, MAS NAD ORLICÍ předpokládala, že získá dotaci v plné výši, tj. 70 mil. Kč pro celé dotační období 2007-2013.

Tabulka 6- Model rozdělení alokace mezi fiche 2007-2013

	Název Fiche	Podíl	Alokace celkem	Prům.roční alokace
A.1	Upravený venkov - vlídná tvář regionu	12,50%	8 750 000 Kč	1 458 333 Kč
B.1	Radosti na venkově	16,00%	11 200 000 Kč	1 866 667 Kč

B.2	Služby a život na venkově	4,50%	3 150 000 Kč	525 000 Kč
C.1	Vytváření pohostinné tváře regionu	11,00%	7 700 000 Kč	1 283 333 Kč
C.2	Rozvoj venkovského podnikání	9,50%	6 650 000 Kč	1 108 333 Kč
C.3	Údržba krajiny a rozvoj místní produkce	8,50%	5 950 000 Kč	991 667 Kč
D.1	Stezky, pěšiny a mosty mezi lidmi	4,00%	2 800 000 Kč	466 667 Kč
D.2	Lesy pro odpočinek a pro lidi	2,50%	1 750 000 Kč	291 667 Kč
E.1	Oživení památek a tradic regionu	8,50%	5 950 000 Kč	991 667 Kč
E.2	Obnova a paměť kulturní krajiny	3,50%	2 450 000 Kč	408 333 Kč
F.1	Vzdělání a spolupráce pro aktivní rozvoj	4,00%	2 800 000 Kč	466 667 Kč
	MAS jako klíč k rozvoji venkova	15,50%	10 850 000 Kč	1 808 333 Kč
Celkem		100%	70 000 000 Kč	11 666 667 Kč

Zdroj: Zpracováno dle ČSN ISO 690, intranetové stránky Místní akční skupiny Nad Orlicí, URL<<http://www.nadorlici.cz/strategie.html>>, Strategický plán Leader - Leader je most k rozvoji NAD ORLICÍ

6.6 Monitoring naplňovaných cílů SPL

Místní akční skupina si ve svém strategickém plánu navrhuje monitorovací indikátory. Žadatel musí naplňovat alespoň dva monitorovací ukazatele stanovené v dané fichi SPL. Monitorovací indikátory jsou zvoleny na základě zvolených cílů a priorit SPL a jsou součástí každé strategie MAS. Místní akční skupina Nad Orlicí si ve svém SPL zvolila konkrétní hodnoty jednotlivých ukazatelů, které jsou uvedeny níže.

Tabulka 7 - Monitorovací indikátory na období 2007-2013

Monitorovací indikátory	Celkem
Počet strojů a technologických zařízení zakoupených nebo instalovaných pro zlepšení vzhledu obcí, služby občanům a zpracování obnovitelných zdrojů energie	25
Počet obnovených nebo nově využitých objektů nebo ploch (parcel) opuštěných, zanedbaných, zdevastovaných nebo dlouhodobě nevyužívaných	8
Počet projektů připravených a realizovaných s partnerem z jiného sektoru (alespoň 1 partner příjemce s významným podílem na přípravě a realizaci projektu)	15
Počet projektů obcí realizovaných metodami komunitního plánování (s účastí veřejností)	14
Počet nových nebo rekonstruovaných objektů občanské vybavenosti a nově zavedených služeb v obcích	12
Počet projektů zaměřených převážně na mladé lidi do 30 let nebo na ženy anebo realizovaných těmito skupinami	12
Počet nově vybudovaných nebo rekonstruovaných objektů určených cestovnímu ruchu	10
Počet nových lůžek v ubytovacích zařízeních	24
Počet podniků se zavedenou novou technologií nebo s inovovanými produkty	8
Počet nově založených mikropodniků	5
Počet ukončených kurzů o rozsahu minim. 3 výukové dny	12
Počet kurzů zaměřených na profesní vzdělávání, zahájení a rozvoj podnikání	5
Počet oživených památek místního významu nebo zhodnocených technických a jiných památek	8
Počet podpořených projektů neziskových organizací	15
Obnovené nebo nové služby na venkově v sídlech do 2000 obyvatel	12
Počet publikací, studií, plánovacích dokumentací a sborníků vzniklých v projektech podpořených v SPL.	4
Počet nových nebo obnovených nebo nově vybavených zařízení pro vzdělávací činnosti, spolkové činnosti, sportovní nebo další veřejný život oživující účely	8
Počet projektů vybraných k podpoře celkem	80

Zdroj: Zpracováno dle ČSN ISO 690, intranetové stránky Místní akční skupiny Nad Orlicí, URL<<http://www.nadorlici.cz/strategie.html>>, Strategický plán Leader - Leader je most k rozvoji NAD ORLICÍ

6.7 Vize MAS NAD ORLICÍ - území v roce 2015

Oblast ve které působí Místní akční skupina Nad Orlicí představuje území s bohatým zastoupením služeb a řemesel. Rovněž je tento region orientován na zemědělskou a malopřemyslovou výrobu. Rozvoj celé oblasti místní akční skupiny je založen na spolupráci a sounáležitosti. Zemědělci jsou podporováni ve své činnosti jednotlivými obcemi v regionu za podmínky, že bude z jejich strany zajištěna určitá míra spolupráce. Tudíž mají dostatečnou motivaci ke zlepšení životního prostředí obcí a zajištění kvalitní péče o krajinu. Zemědělci působící v této oblasti mají rovněž možnost širokého uplatnění i v jiných aktivitách, které nejsou zaměřeny pouze na zemědělství. Jedná se především o agroturistiku, činnosti spojené s péčí o krajinu a jiné. Tímto způsobem mohou zemědělci snižovat svou závislost pouze na zemědělské výrobě.

Předpokladem a jakousi vizí, která zajistí rozkvět nových generací, je zachování školství a zajištění kvalitní lékařské péče lidem na venkově, rozšíření tradic, aktivní začlenění mladých lidí do života obce, neziskových aktivit a zájmových sdružení.

Neustále se zvyšuje zájem lidí o vzdělání bez ohledu na to, zda se jedná o lidi z města či venkova. Dochází k relativně významné podpoře učňovského školství vztahující se k potřebám místních, regionálně významných i malých firem. Mezi mladší a starší generací funguje spolupráce a jejím cílem je nalezení nové cesty řešení a nové myšlenky v rozvoji území v různých oblastech včetně veřejné správy a služeb v území. Venkovští podnikatelé a řemeslníci jsou úspěšní ve svém oboru a vytváří nová pracovní místa pro místní obyvatele. Celé území, v němž působí MAS NAD ORLICÍ, je vybaveno dostatečným množstvím ubytovacích zařízení, kvalitní a bezpečnou infrastrukturou, velkým množstvím cyklotras a cyklostezek s návazností na veřejnou vlakovou a autobusovou dopravu. Právě z tohoto důvodu se turisté na takto vybavená místa vrací. Narůstá množství služeb v oblasti stravování, cyklistického a vodáckého servisu s možností aktivně stráveného volného času, které jsou přístupné pro všechny obyvatele v regionu. Celý region pokrývá informační systém, který plní funkci spolupráce mezi subjekty na celém území místní akční skupiny. MAS nabízí služby, zázemí ve vzdělávání a poradenství, které je zaměřeno na asistenci při vytváření a realizaci projektů. Spolupráce a sounáležitost v oblasti MAS NAD ORLICÍ vede ke spokojenosti místních obyvatel a pocitu bezpečí a perspektivy života.

7 Proběhlá realita - plnění strategického plánu Leader

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnocení míry naplnění strategie, kterou si Místní akční skupina Nad Orlicí stanovila ve Strategickém plánu Leader: Leader je most k rozvoji NAD ORLICÍ.

Pracovníci Místní akční skupiny Nad Orlicí již sami realizovali hodnocení náplně strategického plánu. Hodnocení však spočívalo v porovnání monitorovacích indikátorů uvedených v SPL s hodnotou monitorovacích indikátorů skutečných, kterých MAS prostřednictvím realizovaných projektů dosáhla.

Všeobecně je známo, že pro výběr projektů a následné získání finanční podpory je velmi významné hodnocení pomocí preferenčních kritérií. Zhodnocení náplně strategie v této diplomové práci bude vycházet právě z dosažených hodnot preferenčních kritérií.

Stěžejním podkladem pro veškeré hodnocení v této diplomové práci představuje zpracovaný kompletní přehled všech projektů, které výběrová komise Místní akční skupiny Nad Orlicí vybrala a financovala na základě preferenčních kritérií. Počet bodů, které je možné získat u jednotlivých preferenčních kritérií, se liší. Některá preferenční kritéria mají bodovací rozmezí vyšší, některá nižší. Aby nedošlo ke zkreslenému zhodnocení náplně strategie a zachoval se objektivní výsledek hodnocení, bude v diplomové práci použito hodnocení v rozmezí 0-1.

Preferenční kritéria budou následně propojena s monitorovacími indikátory, které jím byly blízké. Bude tedy snadno zjištělné, která preferenční kritéria byla splněna či nesplněna v konkrétním projektu a to konkrétně dle získaných bodů. Rovněž bude z přehledu zjištělné, které projekty naplnily konkrétní monitorovací indikátory.

Hodnocení náplně strategie je hodnoceno z několika pohledů a hledisek.

Nejprve dojde k porovnání monitorovacích indikátorů, které si MAS NAD ORLICÍ stanovila ve Strategickém plánu Leader, se skutečně získanými preferenčními kritérii.

Dále dojde ke vzájemnému porovnání obou typů hodnocení. Výsledky hodnocení dle preferenčních kritérií budou porovnány s výsledky z hodnocení, které bylo realizováno pracovníky MAS. V této části rovněž dojde k vysvětlení případných rozdílů a výkyvů, které se budou vyskytovat mezi oběma typy hodnocení.

Následně dojde k identifikování konkrétních typů fichí, které zajistily maximální a minimální naplnění jednotlivých monitorovacích indikátorů prostřednictvím preferenčních kritérií.

V poslední části hodnocení budou hodnoty jednotlivých monitorovacích indikátorů, vycházejících z preferenčních kritérií, aplikovány na stanovené cíle. Bude zhodnoceno, kterých cílů se podařilo dosáhnout v rámci Strategického plánu Leader.

7.1 Porovnání plánovaných a skutečných hodnot monitorovacích indikátorů

**Tabulka 8 - Plánované a skutečné hodnoty monitorovacích indikátorů
(skutečné hodnoty dle pref.kritérií)**

Monitorovací indikátory		Projekty celkem		
označení	popis	Plán	Skutečnost (projekty SPL)	% srovnání
M01	Počet strojů a technologických zařízení zakoupených nebo instalovaných pro zlepšení vzhledu obcí, služby občanům a zpracování obnovitelných zdrojů energie	25	-	-
M02	Počet obnovených nebo nově využitých objektů nebo ploch (parcel) opuštěných, zanedbaných, zdevastovaných nebo dlouhodobě nevyužívaných	8	11	138%
M03	Počet projektů připravených a realizovaných s partnerem z jiného sektoru (alespoň 1 partner příjemce s významným podílem na přípravě a realizaci projektu)	15	22	147%
M04	Počet projektů obcí realizovaných metodami komunitního plánování (s účastí veřejností)	14	19	136%
M05	Počet nových nebo rekonstruovaných objektů občanské vybavenosti a nově zavedených služeb v obcích	12	19	158%

M06	Počet projektů zaměřených převážně na mladé lidi do 30 let nebo na ženy anebo realizovaných těmito skupinami	12	43	358%
M07	Počet nových lůžek v ubytovacích zařízeních	24	0	0%
M08	Počet podniků se zavedenou novou technologií nebo s inovovanými produkty	8	18	225%
M09	Počet nově založených mikropodniků	5	-	-
M10	Počet ukončených kurzů o rozsahu minim. 3 výukové dny	12	-	-
M11	Počet kurzů zaměřených na profesní vzdělávání, zahájení o rozvoj podnikání	5	5	100%
M12	Počet oživených památek místního významu nebo zhodnocených technických a jiných památek	8	15	188%
M13	Počet podpořených projektů neziskových organizací	15	21	140%
M14	Obnovené nebo nové služby na venkově v sídlech do 2000 obyvatel	12	10	83%
M15	Počet publikací, studií, plánovacích dokumentací a sborníků vzniklých v projektech podpořených v SPL.	4	-	-
M16,M17	Počet nově vybudovaných nebo rekonstruovaných objektů určených cestovnímu ruchu, Počet nových nebo obnovených nebo nově vybavených zařízení pro vzdělávací činnosti, spolkové činnosti, sportovní nebo další veřejný život oživující účely	18	12	67%
M18	Počet projektů vybraných k podpoře celkem	80	37	46%

Zdroj: Vlastní zpracování

U monitorovacího indikátoru M01, M09, M10 a M15 nebylo možné uskutečnit porovnání v jejich plánované a skutečné hodnotě. Nebyla nalezena preferenční kritéria, která by byla příbuzná k těmto typům monitorovacích indikátorů. Tudíž se tyto typy monitorovacích ukazatelů nebudou zahrnovat do samotného hodnocení.

Monitorovací ukazatel M07 dosahoval ve skutečnosti nulových hodnot i přesto, že v plánu se počítalo se zcela jinými výsledky. K okamžiku hodnocení byl zaznamenán nulový zájem o projekty související se zajištěním nových lůžek v ubytovacích zařízeních.

Skutečně dosažená hodnota monitorovacích indikátorů označených jako M14, M16, M17 a M18 dosahovala nižších hodnot nežli byla stanovena plánovaná hodnota ukazatelů ve Strategickém plánu Leader. Ukazatel M14 byl naplněn pouze z 83%. Monitorovací ukazatel M14 byl porovnán s konkrétním druhem preferenčního kritéria "kritérium nové služby". Tento druh preferenčního kritéria zahrnuje vybudování či zprovoznění objektu a služby, která v současné době v obci chybí.

Mezi další monitorovací ukazatele, které nebyly dostatečně naplněny, patří M16 a M17. Oba ukazatele byly porovnány s jedním konkrétním druhem preferenčního kritéria "kritérium rekonstrukce". Komplexnější porovnání bylo zapříčiněno tím, že nebylo možné detailněji rozdělit preferenční kritérium rekonstrukce. Tento druh preferenčního kritéria představuje využití stavby, kterou žadatel využije pro svůj projekt a bude jej rekonstruovat. Kritérium rekonstrukce dosahovalo celkem hodnoty 12. V porovnání s plánovaným počtem monitorovacích indikátorů, který činil 18 bodů, byl monitorovací ukazatel M16 a M17 naplněn pouze z 67%.

V rámci programu Strategického plánu Leader bylo ve skutečnosti realizováno 37 projektů. Některé z nich jsou již proplaceny, část z nich prošla pouhým výběrem, ale doposud nedošlo k jejich proplacení. Monitorovací indikátor M18 zahrnuje výše zmiňovaný počet projektů vybraných k podpoře celkem. Plánovaná hodnota tohoto ukazatele činila 80. Z dosažených hodnot je zřejmé, že tento indikátor nedosáhl ani polovinu plánované hodnoty. M18 je naplněn pouze ze 46%. Hlavním důvodem nenaplnění plánovaného počtu realizovaných projektů byla skutečnost, že MAS NAD ORLICÍ nezískala dotaci v plné výši 70 mil. Kč, se kterou se počítalo v SPL. Vzhledem k tomu, že MAS NAD ORLICÍ patří do skupina MAS 32+, získala dotaci pouhých 25 mil. Kč. Dalším důvodem

nenaplnění byl nezájem ze strany žadatelů. Každý rok byla vyhlašována jedna výzva vztahující se ke konkrétní fichi, o některé z nich byl však téměř nulový zájem. V blízké budoucnosti by tedy mělo dojít ke zrušení některých fichí o které je doposud nulový případně minimální zájem a následně by mělo dojít k přelokaci finančních prostředků na jinou oblast podpory.

Monitorovací ukazatel M11 byl jako jediný již 100% naplněn. Plánovaná a skutečná hodnota tohoto ukazatele dosáhla pěti bodů. Porovnání bylo realizováno s konkrétními druhy preferenčních kritérií "kritérium cílení vzdělání a "kritérium environmentálního vzdělání". Jedná se o soustředění projektů do vzdělávacích aktivit případně zahrnující environmentální vzdělání.

Naopak většina monitorovacích indikátorů dosáhla ve skutečnosti vyšších hodnot nežli byl stanoven plán. Velmi příznivé hodnoty dosahují ukazatelé M02, M03, M04, M05, M06, M08, M12 a M13.

Monitorovací ukazatel M02 byl naplněn na 138%. Výše zmiňovaný ukazatel byl porovnáván s konkrétním druhem preferenčního kritéria "kritérium obnovy", který je zcela shodný s obsahem ukazatele M02.

Další ukazatel, jehož skutečná hodnota dosahuje velmi příznivých výsledků a to konkrétně naplnění na 147%, ztělesňuje monitorovací indikátor M03. Tento ukazatel byl porovnáván s konkrétním druhem preferenčního kritéria "kritérium partnerství", kde žadatel musí mít partnera (ze stejného nebo jiného sektoru), který se prokazatelně podílí na přípravě projektu a na jeho realizaci.

Monitorovací indikátor M04, zahrnující počet projektů obcí realizovaných metodami komunitního plánování (s účastí veřejností), byl porovnán s preferenčním kritériem "komunitního postupu". Výsledky porovnání míry naplnění dosahovaly 136%. Výše zmiňované preferenční kritérium s nímž se pracuje zahrnuje přípravu nebo realizaci projektu, který obsahuje ve velké míře prvky komunitního plánování.

Ukazatel M05 byl porovnáván s více preferenčními kritérii a to s "kritérium nové služby" a "kritérium víceúčelovosti objektu". Kritérium víceúčelovosti objektu zahrnuje projekty, jenž jsou zaměřené na investice do multifunkčních objektů v nichž se poskytuje více

různých služeb. Kritérium nové služby již bylo popsáno výše. Po sečtení získaných hodnot těchto preferenčních kritérií a následném porovnání s daným monitorovacím indikátorem, bylo dosaženo velmi pozitivních výsledků hodnocení. Naplnění monitorovacího indikátoru M05 dosahovalo ve skutečnosti procentuální hodnoty 158%.

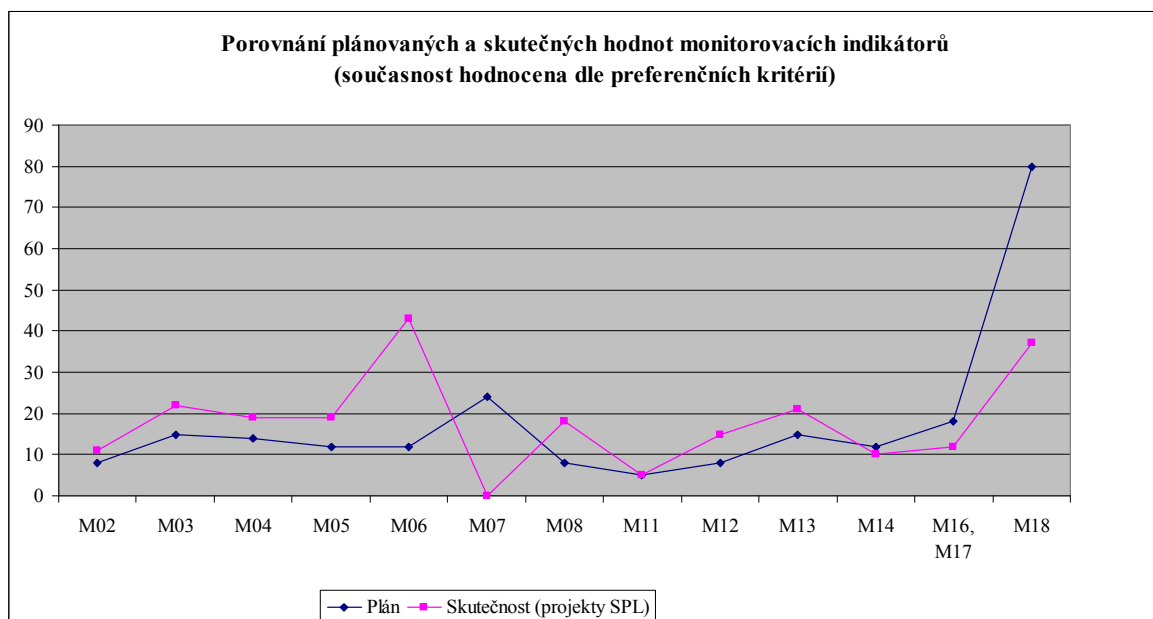
Počet projektů zaměřených převážně na mladé lidi do 30 let nebo na ženy anebo realizovaných těmito skupinami označený M06 byl rovněž porovnán s více preferenčními kritérii. Přesněji se jednalo o čtyři preferenční kritéria "zaměření dopadů projektu na mladé lidi do 30 let, zaměření dopadů projektu na ženy, kritérium ženy podnikatelky a kritérium mladého podnikatele". Jedná se tedy o projekty, jejichž výsledek je zaměřen na mladé lidi do 30 let nebo ženy, případně se jedná o projekt realizovaný ženou či mladým podnikatelem. Skutečná hodnota tohoto ukazatele dosahovala 43 bodů a jeho plánovaná hodnota činila pouhých 12 bodů. Z dosažených bodů je tedy zřejmé, že M06 představuje ukazatel, který je naplněn z 358%.

Další ukazatel M08 byl naplněn z 225%. Monitorovací ukazatel byl porovnán s dvěma preferenčními kritérii "uplatňování inovačních postupů a kritérium inovace".

Monitorovací indikátor M12 byl porovnáván s preferenčním kritériem "oživení a zhodnocení kulturních hodnot" Došlo téměř k dvojnásobnému naplnění nežli byla plánovaná hodnota, tedy na 188%.

Indikátor zaměřující se na počet podpořených projektů neziskových organizací byl porovnáván s preferenčním kritériem "kritérium zapojení spolků". Porovnání opět dopadlo nad očekávání velmi pozitivně. Indikátor byl naplněn na 140%.

Graf 8 - Plánované a skutečné hodnoty monitorovacích indikátorů

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu je zřejmé, že skutečné hodnoty monitorovacích indikátorů dosahovaly ve většině případů zcela odlišných hodnot ve srovnání se stanoveným plánem. Nedá se však jednoznačně říci, že hodnota monitorovacích indikátorů ve skutečnosti nedosáhla stanoveného plánu. Skutečné hodnoty ukazatelů kolísaly, některé z nich ve skutečnosti přesahovaly stanovený plán, u některých ukazatelů byla hodnota naplánovaná vyšší nežli skutečnost.

Obecně však MAS NAD ORLICÍ dosáhla velmi překvapujících výsledků, pokud se zde zohlední fakt, že skutečně získaná dotace byla třetinová oproti financím, se kterými se počítalo v plánu.

7.2 Vzájemné porovnání výsledků hodnocení

Jak již bylo zmíněno, hodnocení náplně strategie bylo provedeno také pracovníky Místní akční skupiny Nad Orlicí. Místní akční skupina při hodnocení však postupovala jiným způsobem, než který je uveden v této diplomové práci. V této kapitole dojde ke vzájemnému porovnání výsledků vycházejících z obou způsobů hodnocení.

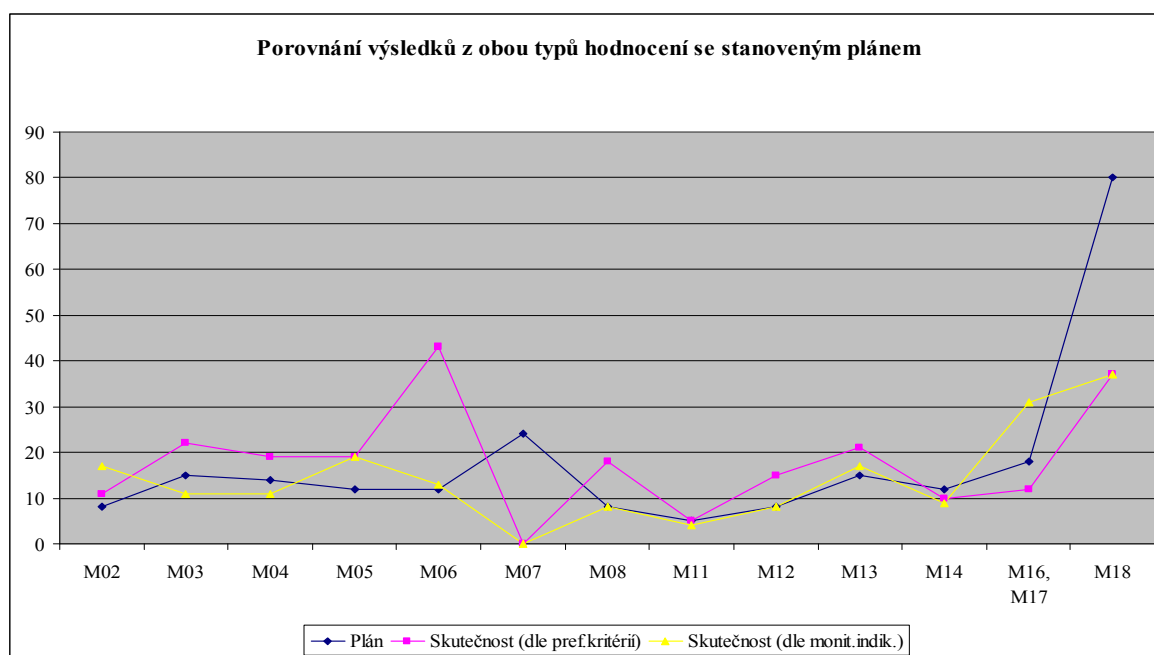
**Tabulka 9 - Plánované a skutečné hodnoty monitorovacích indikátorů
(skutečné hodnoty dle pref.kritérií, dle monit.indikátorů)**

Monitorovací indikátory		Projekty SPL		
označení	popis	Plán	Skutečnost (pref.kritéria)	Skutečnost (monit.indik.)
M01	Počet strojů a technologických zařízení zakoupených nebo instalovaných pro zlepšení vzhledu obcí, služby občanům a zpracování obnovitelných zdrojů energie	25	-	20
M02	Počet obnovených nebo nově využitých objektů nebo ploch (parcel) opuštěných, zanedbaných, zdevastovaných nebo dlouhodobě nevyužívaných	8	11	17
M03	Počet projektů připravených a realizovaných s partnerem z jiného sektoru (alespoň 1 partner příjemce s významným podílem na přípravě a realizaci projektu)	15	22	11
M04	Počet projektů obcí realizovaných metodami komunitního plánování (s účastí veřejnosti)	14	19	11
M05	Počet nových nebo rekonstruovaných objektů občanské vybavenosti a nově zavedených služeb v obcích	12	19	19
M06	Počet projektů zaměřených převážně na mladé lidi do 30 let nebo na ženy anebo realizovaných těmito skupinami	12	43	13
M07	Počet nových lůžek v ubytovacích zařízeních	24	0	0
M08	Počet podniků se zavedenou novou technologií nebo s inovovanými produkty	8	18	8
M09	Počet nově založených mikropodniků	5	-	3
M10	Počet ukončených kurzů o rozsahu minim. 3 výukové dny	12	-	0
M11	Počet kurzů zaměřených na profesní vzdělávání, zahájení a rozvoj podnikání	5	5	4

M12	Počet oživených památek místního významu nebo zhodnocených technických a jiných památek	8	15	8
M13	Počet podpořených projektů neziskových organizací	15	21	17
M14	Obnovené nebo nové služby na venkově v sídlech do 2000 obyvatel	12	10	9
M15	Počet publikací, studií, plánovacích dokumentací a sborníků vzniklých v projektech podpořených v SPL.	4	-	0
M16, M17	Počet nově vybudovaných nebo rekonstruovaných objektů určených cestovnímu ruchu, Počet nových nebo obnovených nebo nově vybavených zařízení pro vzdělávací činnosti, spolkové činnosti, sportovní nebo další veřejný život oživující účely	18	12	31
M18	Počet projektů vybraných k podpoře celkem	80	37	37

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 9 - Porovnání výsledků z obou typů hodnocení se stanoveným plánem

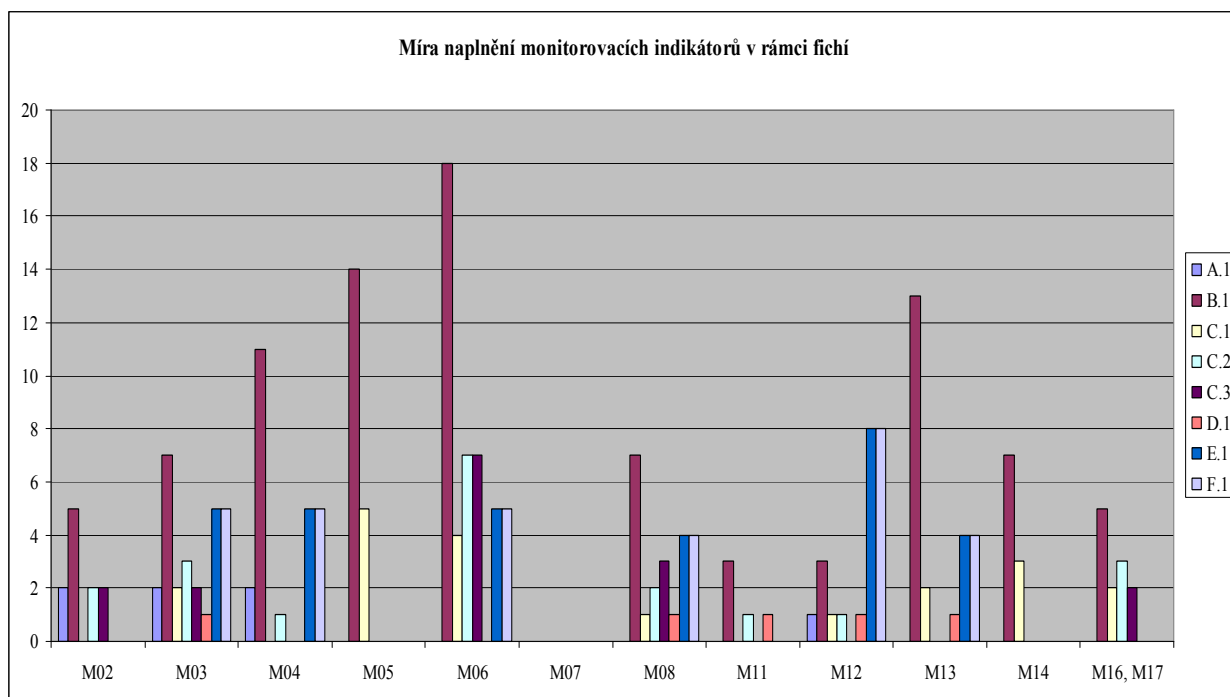
Zdroj: Vlastní zpracování

Je zřejmé, že mezi oběma hodnoceními jsou viditelné jisté změny. Rozdíl je způsobem především tím, že hodnocení projektů dle preferenčních kritérií hodnotí členové výběrové komise. I přesto, že by tito členové měli být školeni na téma, jakým způsobem přidělovat body k jednotlivým preferenčním kritériím, skutečnost je jiná. Členové výběrové komise nejsou školeni na tak profesionální úrovni, aby bylo hodnocení optimální a správné. Právě z tohoto důvodu dochází k velkým rozdílům mezi oběma hodnoceními. V budoucnu by se místní akční skupina měla zaměřit především na zajištění kvalitního školení členů výběrové komise, aby bylo hodnocení objektivní.

7.3 *Naplnění monitorovacích ukazatelů v rámci fichí*

Místní akční skupina ve svém plánu stanovila 11 fichí prostřednictvím nichž mělo dojít k naplnění jednotlivých stanovených cílů. Skutečná realizace všech projektů proběhla v rámci fichí A.1, B.1, C.1, C.2, C.3, D.1, E.1, F.1. Ostatní oblasti podpory nebyly prozatím k realizaci projektu v rámci SPL využity.

Graf 10 - Míra naplnění monitorovacích ukazatelů v rámci všech fichí

Zdroj: Vlastní zpracování

Maximální naplnění monitorovacích indikátorů proběhlo v rámci fiche B.1 a E.1. Celkem v oblasti podpory B.1 bylo realizováno 13 projektů, v oblasti podpory E.1 bylo realizováno 9 projektů. O výzvy vyhlašované v rámci těchto fichí měly zájem z velké části neziskové organizace - obce, sdružení dobrovolných hasičů a jiné spolky. Vysoké hodnoty monitorovacích ukazatelů jsou zapříčiněny zejména vysokým zájmem žadatelů o dotace v těchto oblastech podpory. Mezi žadateli panuje konkurenční boj, jež žadatele tlačí kupředu k vypracování projektu na velmi kvalitní úrovni. Dosažené hodnoty ukazatelů jsou odrazem kvalitně zpracovaného projektu. Tyto oblasti podpory patří mezi nejvíce využívané a jako jediné naplňují představy a dosahují cílů, které si Místní akční skupina Nad Orlicí stanovila.

Naopak malý zájem byl o vyhlašované výzvy v rámci oblasti podpory C.1, C.2, C.3. Jedná se o fiche zaměřené na podnikatele. Nízký počet projektů, které byly navíc nekvalitně zpracovány právě z důvodu téměř nulové konkurence mezi žadateli, zajistily nízké hodnoty monitorovacích ukazatelů.

Nezájem ze strany žadatelů byl zaregistrován rovněž u fiche A.1, kde došlo k realizaci pouze dvou projektů. Místní akční skupina na tuto fichi stanovila nižší a omezené množství finančních prostředků. Právě to je hlavní důvod nezájmu ze strany žadatelů. Navíc projekty v této oblasti jsou finančně a technicky náročné, proto obce a jiní žadatele upřednostňují jinou oblast podpory.

V rámci fiche D.1 byl realizován pouze jeden projekt. Podání projektu proběhlo navíc na popud managementu Místní akční skupiny Nad Orlicí. Tato oblast podpory je z velké části určena pro města a obce. Tyto organizace však využívají možnosti žádat o dotace na stezky a cyklostezky prostřednictvím územně působícího Mikroregionu Brodec.

Oblast podpory F.1 byla naplněna prozatím pouze jedním projektem. Na většinu dílčích cílů v této oblasti podpory není možné žádat. Je to zapříčiněno změnou, která nastala v Programu rozvoje venkova a došlo k nastavení nových pravidel. Malá poptávka o tuto oblast podpory je zapříčiněna přebytkem jiných projektů zaměřených na vzdělávání, které se v regionu realizují. Navíc Místní akční skupina Nad Orlicí pořádá velké množství vzdělávacích aktivit v rámci projektů spolupráce.

V budoucnu by se měla Místní akční skupina Nad Orlicí zaměřit na zrušení fichí, o které je malý či nulový zájem ze strany žadatele.

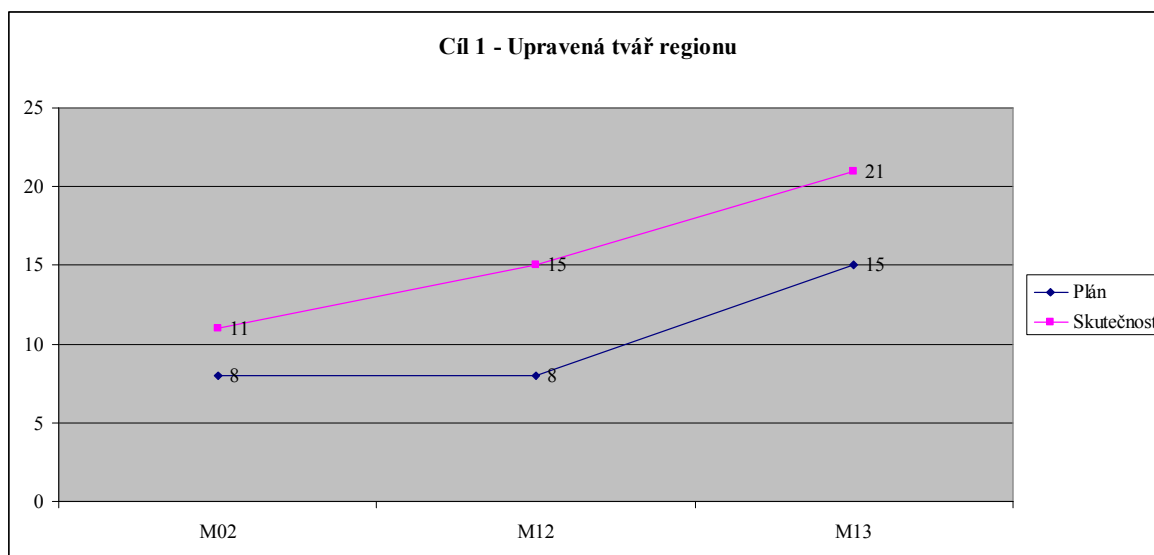
7.4 Zhodnocení naplnění cílů podle dosažených hodnot monitorovacích ukazatelů

Tabulka 10 - Propojení monitorovacích indikátorů se stanovenými cíly

Cíle		Monitorovací indikátory
Cíl 1	Upravená tvář regionu	M02, M12, M13
Cíl 2	Živý region	M03, M04, M05, M06, M13, M14
Cíl 3	Za odpočinkem na venkov	M02, M05, M07, M12, M14, M16, M17
Cíl 4	Rozvoj místní ekonomiky	M03, M05, M07, M11, M14, M16, M17
Cíl 5	Přír. a kult. dědictví v nás a kolem nás	M02, M12
Cíl 6	Vzdělaný aktivní region	M11
Cíl 7	Vnitřní rozvoj MAS	M11
Cíl 8	Partnerské projekty	projekty spolupráce
Cíl 9	Metody a principy LEADER	M04

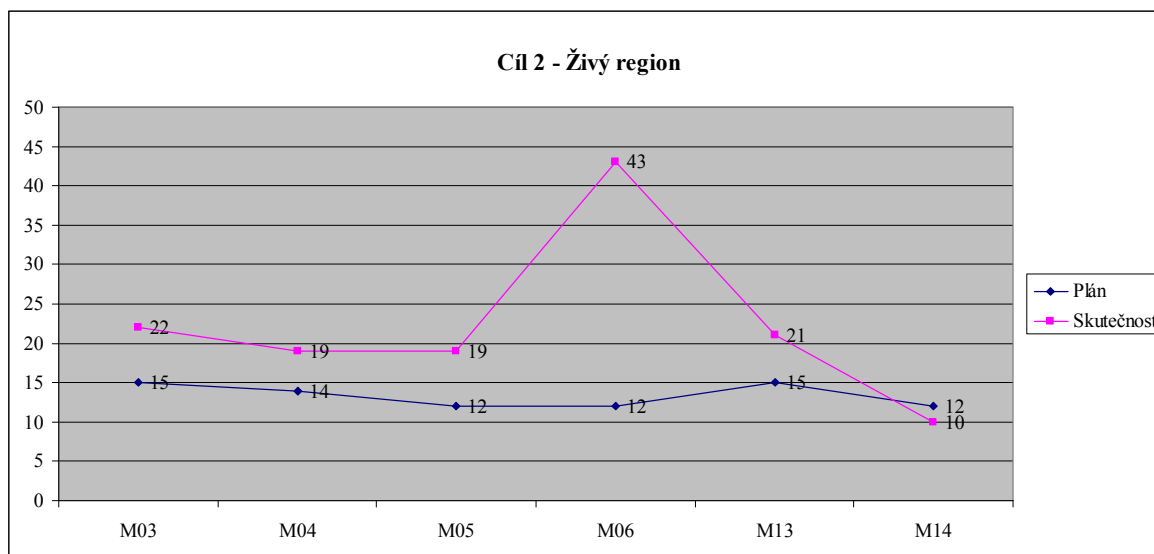
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 11 - Cíl 1-Upravená tvář regionu

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 12 - Cíl 2-Živý region

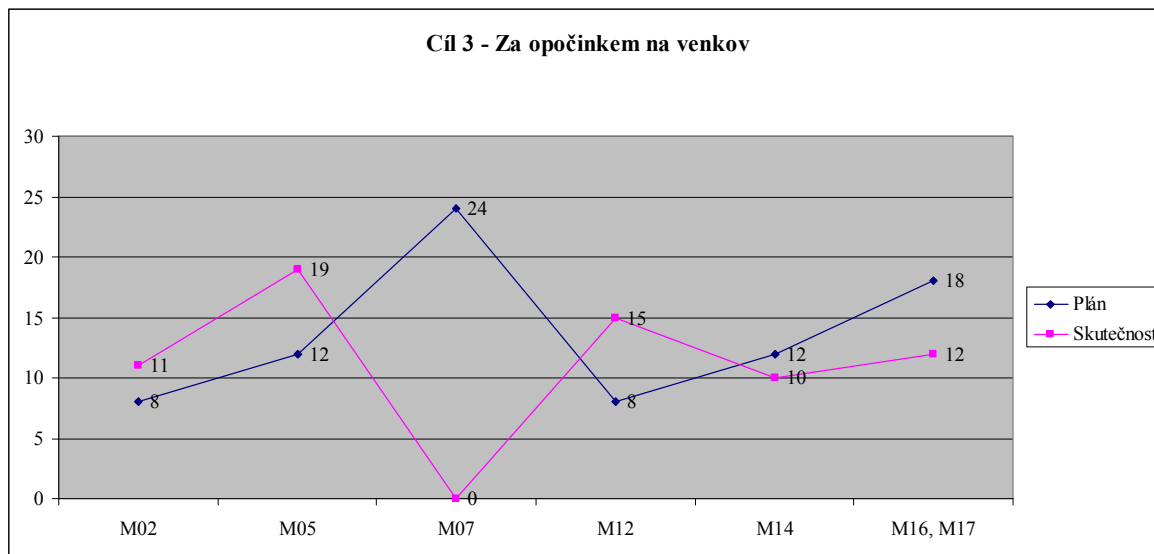
Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafického zobrazení je zřejmé, že první cíl, zaměřený na zlepšení tváře regionu, zvelebení veřejného prostranství a ploch veřejného prostoru, byl naplněn nad stanovený plán. Cíl byl naplněn na 152%. Druhý cíl, který byl zaměřen na zlepšení a obnovu zázemí pro spolkový i kulturní život a rozšíření nabídky služeb na venkově, byl naplněn rovněž nad očekávání. Výsledné hodnoty porovnání skutečných hodnot s plánem dosahovaly 167%. Dosažení takto pozitivních výsledků je zapříčiněno především zahrnutím monitorovacího indikátoru M13 (projekty neziskových organizací) do hodnocení. Jak již bylo výše uvedeno, v rámci oblasti podpory B.1 a E.1, zaměřené právě na neziskové organizace, byl realizován maximální počet projektů.

U cíle zaměřeného na živý region byl jako dílčí cíl stanoven - zvýšení podílu mladých na životě regionu. Do hodnocení byl zahrnut monitorovací indikátor M06 (projekty zaměřené či realizované mladými lidmi do 30 let a ženami). Téměř všechny projekty splňovaly tuto podmínku, tudíž skutečné hodnoty ukazatele dosahovaly rovněž vysokých hodnot.

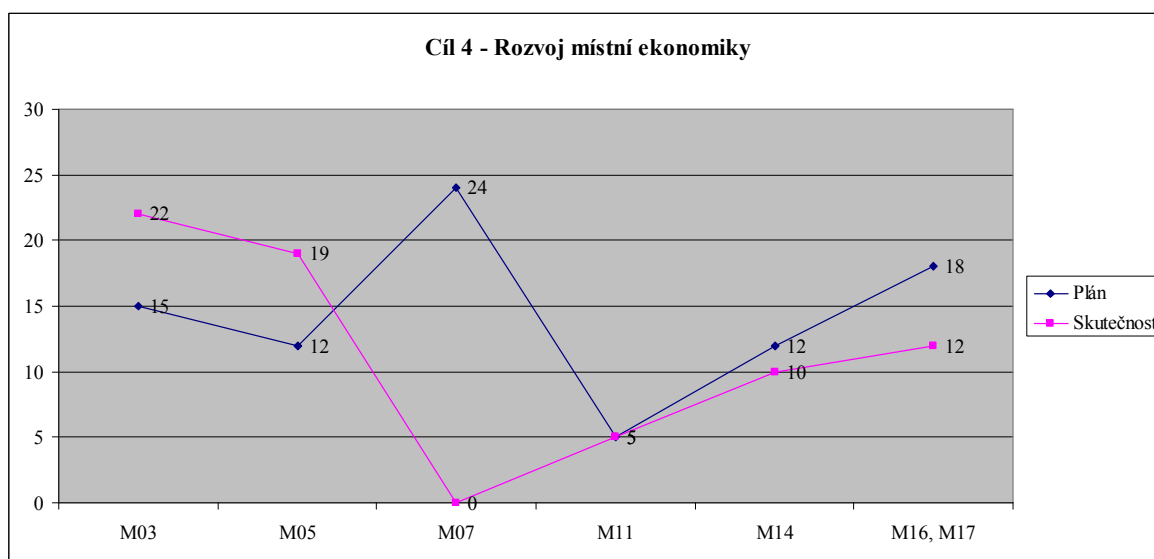
Velký počet projektů byl realizován s partnerem z jiného sektoru, proto hodnota ukazatele M03 dosahovala také vysokých hodnot.

Graf 13 - Za odpočinkem na venkov

Zdroj: Vlastní pracování

Graf 14 - Rozvoj místní ekonomiky

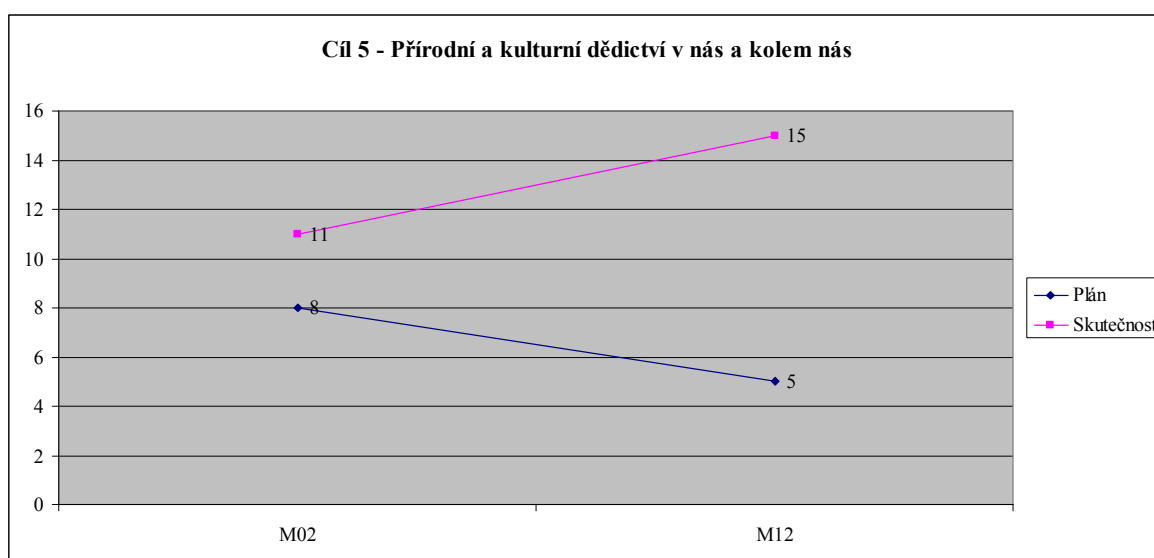
Zdroj: Vlastní zpracování

Naplnění strategie neproběhlo v rámci dvou cílů. Jedná se o cíl zaměřený na odpočinek na venkově a rozvoj místní ekonomiky. Cíl č. 3 zahrnující vybavenost území pro rekreaci místních obyvatel a návštěvníků regionu, byl ve skutečnosti naplněn, dle získaných

monitorovacích ukazatelů, ve výši 82%. Cíl č. 4, který souvisí s oživením a diverzifikací venkovské ekonomiky, byl ve skutečnosti naplněn pouze ze 79%.

Celkový výsledek nesplnění u obou cílů byl zapříčiněn nulovým naplněním indikátoru M07 (počet nových lůžek v ubytovacích zařízeních), kdy v plánu byla hodnota tohoto indikátoru stanovena na 24. Byla zaznamenána absence projektů, které zvyšují kapacitu ubytovacích zařízení, i přesto, že na území místní akční skupiny jich je nedostatek. Navíc se nepodařilo naplnit dílčí cíl podpora místních výrobků.

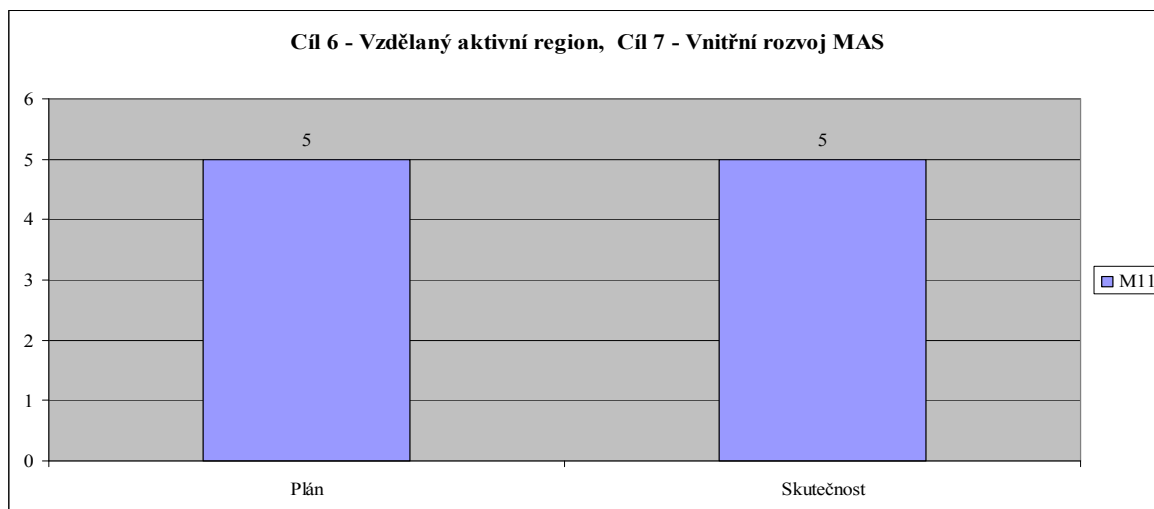
Graf 15 - Přírodní a kulturní dědictví v nás a kolem nás

Zdroj: Vlastní zpracování

Cíl zaměřený na přírodní a kulturní dědictví v nás a kolem nás, byl naplněn dvojnásobně nežli byly stanovené hodnoty ve strategickém plánu. Došlo především k obnově vzhledu obcí a místních památek. Skutečně dosažené hodnoty celkem vykazují naplnění cíle. I přesto se však nepodařilo naplnit dílčí cíl podpora místních tradic, tedy tradiční výroba místních výrobců.

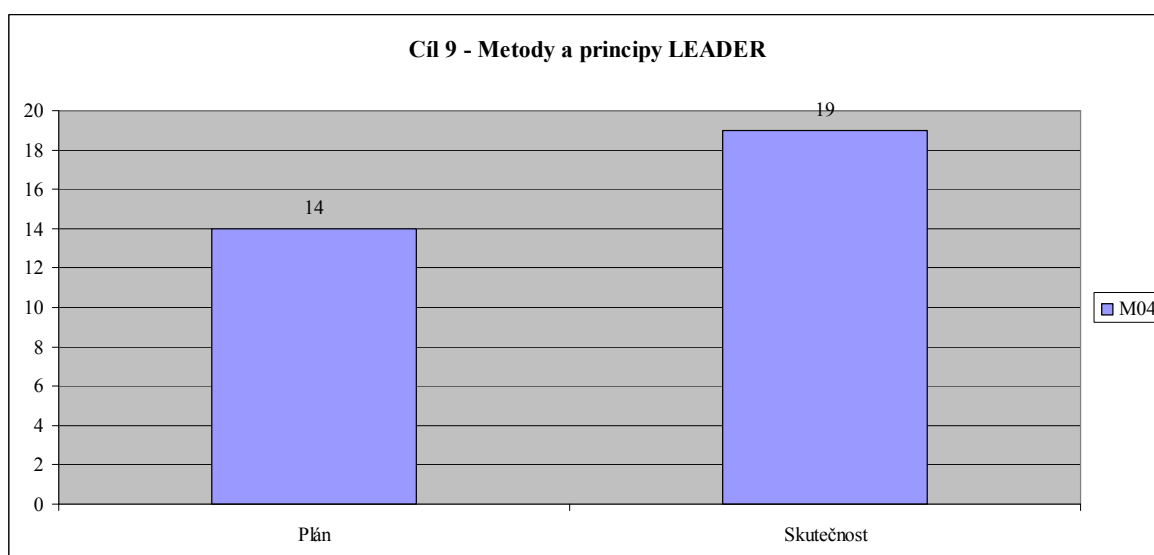
Graf 16 - Vzdělaný aktivní region, Vnitřní rozvoj MAS

Zdroj: Vlastní zpracování

Cíl zaměřený na vzdělávání na venkově se podařilo 100% naplnit. Toto naplnění bylo zapříčiněno především realizací vzdělávacích kurzů. Jednalo se především o kurz PC určený pro začátečníky či podnikatele. Došlo k realizaci i jiných kurzů jako například cukrářský kurz, jeho realizace však probíhala prostřednictvím projektů spolupráce.

Graf 17 - Metody a principy Leader

Zdroj: Vlastní zpracování

Cíl zaměřený na podporu komunitních přístupů v plánování rozvoje regionu MAS byl naplněn na 136%. Dosažení takto příznivých výsledků bylo zapříčiněno opět především realizací velkého počtu projektů v oblasti podpory B.1 a E.1 na jejichž organizaci se podílela z velké části veřejnost.

Cíl 8, který představuje partnerské projekty, hrál ve Strategickém plánu Leader pouze doplňující funkci. V průběhu vytváření SPL místní akční skupina předpokládala, že velká míra stanovených cílů bude dosažena prostřednictvím realizace projektů v rámci vyhlášených fichí, naopak realizace projektů spolupráce bude minimální. Ve skutečnosti však projektů spolupráce s českými i zahraničními místními akčními skupinami bylo realizováno nad očekávání velké množství. Celkem došlo k organizaci pěti projektů spolupráce, které z velké části rovněž přispěly k naplnění SPL.

Tabulka 11- Realizované projekty spolupráce

Název projektu spolupráce	Záměr projektu	Spolupráce s MAS
Péče o krajinu	vzdělávací projekt v oblasti péče o krajinu	MAS Krajina srdce, MAS LEADER-Loucko
Venkovské komunitní školy	projekt zaměřen na celoživotní vzdělání na venkově	MAS Sdružení Růže, MAS Podhorácko
Rozvoj zázemí venkovského vzdělávání	projekt zaměřen na vybavení prostor pro vzdělávací aktivity	LAG Regional Entwicklung Pillerseetal-Leogang
Spolupráce ve využívání kulturního dědictví	vzdělávací projekt s využitím historického, přírodního a kulturního potenciálu mezi regiony ČR a Estonskem	Sdružení SPLAV, NGO Jarva Development Partners (Estonsko)
Venkovské tradice v krajině	projekt zaměřen na propagaci místních tradic (místní zvyky a tradice)	MAS Strážnicko, MAS Podchlumí, MAS České Středohoří

Zdroj: Vlastní zpracování

8 Závěr

Místní akční skupina Nad Orlicí představuje pro své území důležitý prvek v rámci rozvoje celého regionu. Díky své rozmanité činnosti patří mezi nejlepší místní akční skupiny v Královéhradeckém kraji. Doposud již velkým dílem přispěla k rozvoji svého území, je tedy důležité, aby v regionu působila i nadále a podílela se tak na pokračujícím zlepšování kvality života a ekonomického růstu v dané oblasti.

Z "průběžného hodnocení", které proběhlo ke dni 30.6.2011 je zřejmé, že naplnění Strategického plánu Leader bylo velmi úspěšné. Většina stanovených cílů se již podařila naplnit a některé cíle se podařilo naplnit na více než 100% oproti původnímu plánu. Jednalo se především o cíle zaměřené na zlepšení upravené tváře regionu, obnovu zázemí pro spolkový a kulturní život, obnovu a zhodnocení přírodních a kulturních hodnot regionu, vzdělání na venkově, vnitřní rozvoj MAS a dodržování principů Leader.

Největší počet projektů byl realizován v rámci oblasti podpory B.1 a E.1, kde většina žadatelů byla tvořena neziskovými organizacemi. Tyto fiche dosahovaly vysokých hodnot monitorovacích ukazatelů, což bylo zapříčiněno především vysokým zájmem žadatelů o dotace v těchto oblastech podpory a tudíž i nutnost vypracování projektů na vysoce kvalitní úrovni.

Velmi úspěšná byla také MAS NAD ORLICÍ v realizaci projektů spolupráce, které napomohly k dosažení příznivých výsledků v hodnocení naplnění SPL. Zejména se jednalo o vzdělávací projekty, konkrétně cukrářský kurz, jazykové kurzy a kurzy PC, o které byl největší zájem.

Úspěšnost SPL vychází rovněž ze skutečnosti, že hodnoty monitorovacích ukazatelů uvedených ve strategickém plánu, byly stanoveny na celé programové období tedy až do konce roku 2013 a již v "průběžném hodnocení" dosahují velmi příznivých výsledků. I přesto, že Místní akční skupina Nad Orlicí počítala s plnou finanční podporou ve výši 70 mil. Kč, daří se strategický plán naplnit i se skutečně získanou dotací ve výši 25 mil.Kč.

Naopak jednoznačně lze říci, že doposud nebyl naplněn cíl zaměřený na rozvoj místní ekonomiky a na místní rekreaci na území MAS NAD ORLICÍ. Je to zapříčiněno zejména nulovým zájmem o projekty, které zvyšují kapacitu ubytovacích zařízení na území. Dále se

rovněž nepodařilo podpořit výrobu místních produktů, které by posílily rozvoj místní ekonomiky.

Ze zjištěných výsledků vyplývá, že by se měla Místní akční skupina Nad Orlicí do konce programového období, tedy do roku 2013, zaměřit na hledání příčin nižšího či vyššího zájmu o jednotlivé fiche. Na základě této analýzy by měla MAS aktualizovat nastavení jednotlivých oblastí podpory. Konkrétně by mělo dojít ke zrušení některých fichí, o které doposud byl minimální či nulový zájem ze strany žadatelů. Například o fichi D.1, která je zaměřena na stezky, pěšiny mezi lidmi a o fichi F.1 - týkající se vzdělání a spolupráce pro aktivní rozvoj. Do oblasti podpory naučné stezky nelze zlákat žadatele, tato fiche není určena pro podnikatele, ale pro města a obce. Tyto organizace využívají možnost žádat o dotace na stezky a cyklostezky prostřednictvím územně působícího Mikroregionu Brodec. O fichi týkající se vzdělávání není zájem především z toho důvodu, že se velké množství kurzů realizuje prostřednictvím projektů spolupráce.

V budoucnu by se měla Místní akční skupina Nad Orlicí zaměřit na rozšíření současných konzultačních a asistenčních služeb i na další národní a evropské programy. Konzultace a příprava žádostí o finanční podporu z národních a evropských zdrojů by mohla být jednou z možností samofinancování managementu Místní akční skupiny Nad Orlicí. Nutností je vytvořit finanční kapacitu pro vzdělávání managementu MAS právě v oblasti této problematiky, neboť konkurence je opravdu veliká. Rovněž by mělo dojít k zajištění kvalitního školení členů výběrové komise, aby hodnocení a výběr projektů k financování byl správný a objektivní.

Dále se zaměřovat na zajištění financování činnosti MAS v období, kdy dojde k přechodu mezi stávajícím programovým obdobím 2007-2013 a budoucím programových období 2013-2020, kdy pravděpodobně nebude zajištěna návaznost programu Leader, je rovněž důležitou skutečností, na kterou se MAS musí v budoucnu zaměřit. Možnými zdroji pro toto financování jsou dárcovské příspěvky, které nejsou v současné době významným finančním zdrojem pro činnost MAS nebo již zmiňovaná vlastní ekonomická činnost místní akční skupiny.

Je vhodné se zaměřit na kvalitní prezentaci činnosti MAS prostřednictvím médií. Dále zveřejnit úspěšně realizované projekty a budovat v regionu povědomí o aktivitách místní akční skupiny.

9 Seznam použitých zdrojů

1. Žítek, V. *Regionální ekonomie a politika I.* 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2002. 165 s. ISBN 8021027673
2. Vilámová, Š. *Jak získat finanční zdroje Evropské unie.* 1.vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2004. 196 s. ISBN 80-247-0828-0
3. Lašková, V. *Mikroregiony Pardubického kraje.* Pardubice: Silueta s.r.o. Pardubice, 2004. 51 s. ISBN 80-903403-1-8
4. Perlín, R. *Venkov, typologie venkovského prostoru* [online]. Poslední revize 20.2.2012 [cit. 2012]. URL <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/reforma/perlin.pdf> >
5. Slepíčka, A. *Venkov a/nebo město: lidé, sídla, krajina.* Praha: Svoboda, 1981. 367 s., ISBN - není
6. Kašparová, L. a kol.: *Rozvoj vesnice:* 1. vyd. Brno: Ústav územního rozvoje, 2005. 109 s., ISBN - není
7. Svozilová, A. *Projektový management.* 1.vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2006. 353 s. ISBN 80-247-1501-5
8. Kovář, F. *Strategický management.* 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2008. 206 s. ISBN 978-80-86730-33-2
9. Keřkovský, M. - Vykypěl, O. *Strategické řízení: teorie pro praxi.* 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2002. 172 s. ISBN 80-7179-578-X
10. *Monitorovací indikátory (monitorovací ukazatele)* [online]. Poslední revize 26.12.2011 [cit.2011]. URL <<http://www.strukturalni-fondy.cz/> >
11. *Program rozvoje venkova - Osa IV. Leader* [online]. Poslední revize 2.11.2011 [cit.2011]. URL <<http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/eafrd/>>
12. *LEADER - budoucnost venkova 2009,* Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2009. 32 s. ISBN 978-80-7084-856-2

13. Místní akční skupiny [online]. Poslední revize 20.11.2011 [cit. 2011]. URL <<http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/mistni-akcni-skupiny/>>
14. *Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013*, Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2007. 40 s. ISBN 978-80-7084-648-3
15. *Výroční zpráva MAS NAD ORLICÍ z roku 2010* [online]. Poslední revize 20.11.2011 [cit. 2011]. URL<<http://www.nadorlici.cz/>>
16. *Strategický plán Leader: Leader je most k rozvoji NAD ORLICÍ* [online]. Poslední revize 20.11.2011 [cit.2011]. URL < <http://www.nadorlici.cz/>>

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Strategie ze SWOT analýzy	17
Tabulka 2 - Priority, cíle a opatření osy IV	21
Tabulka 3 - Charakteristika území MAS NAD ORLICÍ	32
Tabulka 4 - Školství na území MAS NAD ORLICÍ.....	35
Tabulka 5 - Kurzy zaměřené na vzdělávání.....	38
Tabulka 6- Model rozdělení alokace mezi fiche 2007-2013	46
Tabulka 7 - Monitorovací indikátory na období 2007-2013.....	48
Tabulka 8 - Plánované a skutečné hodnoty monitorovacích indikátorů (skutečné hodnoty dle pref.kritérií)	51
Tabulka 9 - Plánované a skutečné hodnoty monitorovacích indikátorů (skutečné hodnoty dle pref.kritérií, dle monit.indikátorů).....	57
Tabulka 10 - Propojení monitorovacích indikátorů se stanovenými cíly	61
Tabulka 11- Realizované projekty spolupráce.....	66

Seznam grafů

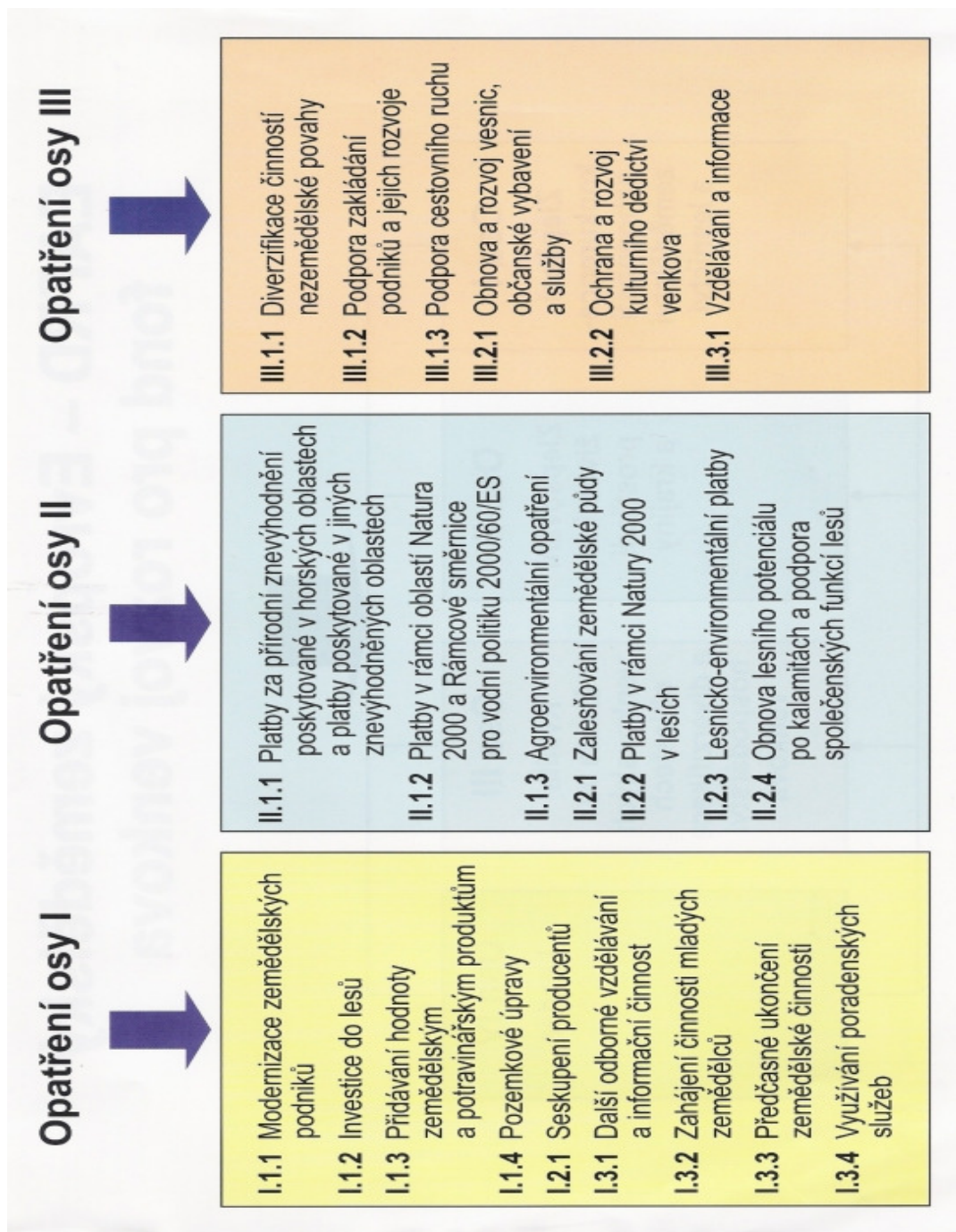
Graf 1 - Finanční alokace na osu IV. - Leader v PRV ČR 2007-2013	22
Graf 2 - Rozvrstvení alokace MAS v letech 2008-2011, výhled na roky 2012 a 2013 (v mil.Kč).....	27
Graf 3 - Celkové porovnání MAS v roce 2010 a 2011	30
Graf 4 - Využití území MAS NAD ORLICÍ	33
Graf 5 - Vývoj počtu obyvatel v Královéhradeckém a Pardubickém kraji	34
Graf 6 - Míra registrované nezaměstnanosti v ČR a na území MAS NAD ORLICÍ	35
Graf 7 - Výsledky hodnocení MAS v České republice za rok 2011.....	39
Graf 8 - Plánované a skutečné hodnoty monitorovacích indikátorů.....	56
Graf 9 - Porovnání výsledků z obou typů hodnocení se stanoveným plánem	58
Graf 10 - Míra naplnění monitorovacích ukazatelů v rámci všech fichí	59
Graf 11 - Cíl 1-Upravená tvář regionu.....	61
Graf 12 - Cíl 2-Živý region.....	62
Graf 13 - Za odpočinkem na venkov	63
Graf 14 - Rozvoj místní ekonomiky	63
Graf 15 - Přírodní a kulturní dědictví v nás a kolem nás	64
Graf 16 - Vzdělaný aktivní region, Vnitřní rozvoj MAS.....	65
Graf 17 - Metody a principy Leader	65

Seznam schémat

Schéma 1 - Hlavní osy PRV	20
Schéma 2 - Postup žadatele k získání dotace.....	29
Schéma 3 - Organizační struktura a provázanost partnerů MAS NAD ORLICÍ.....	37

10 Přílohy

10.1 Osy I-III Programu rozvoje venkova

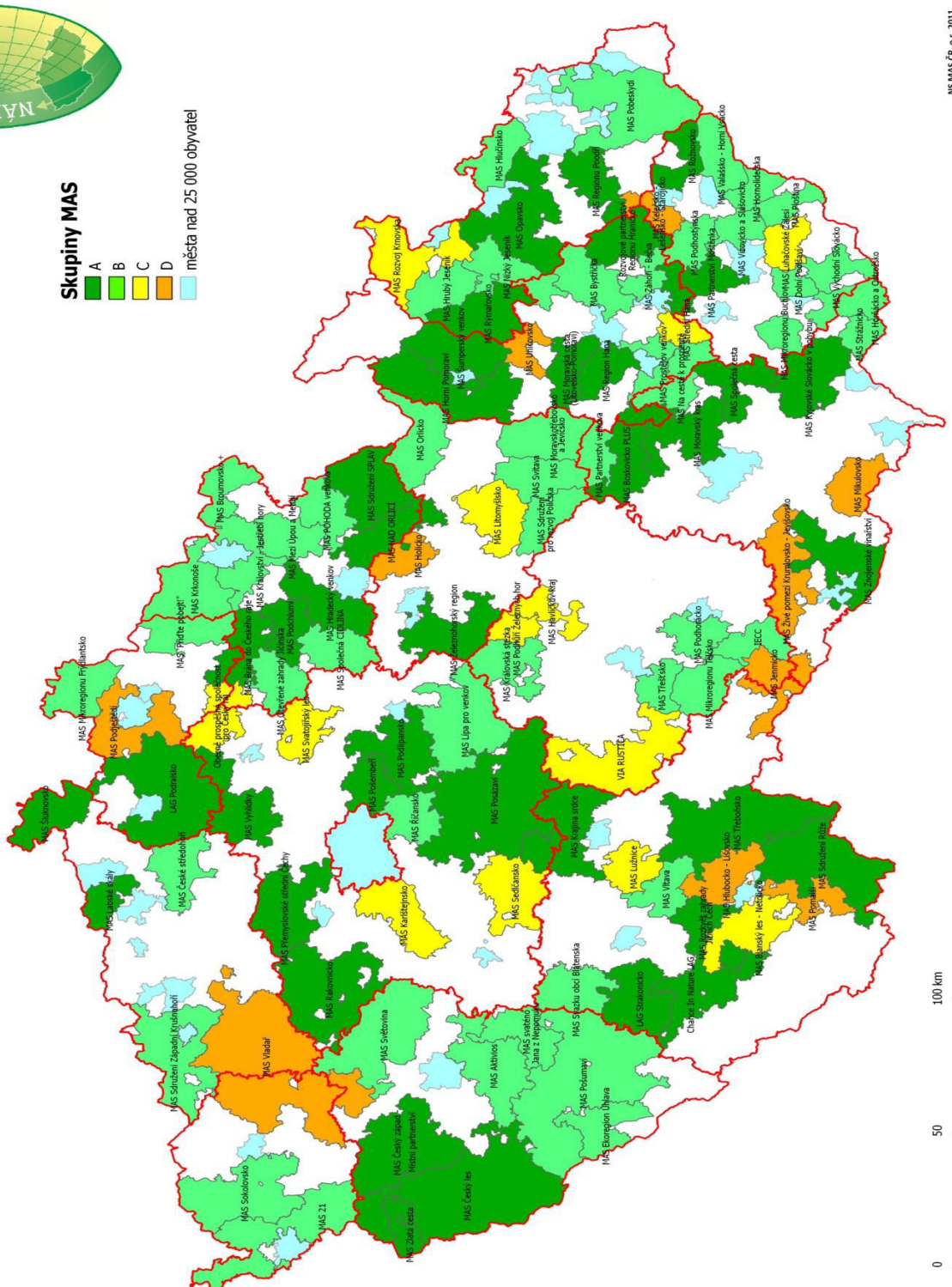

Zdroj: Zpracováno dle ČSN ISO 690, intranetové stránky Agrární komory Olomouckého kraje, URL: <<http://www.kis-olomoucky.cz>>, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova - osy I-III

10.2 Hodnocení MAS v roce 2011

HODNOCENÍ MAS V ROCE 2011

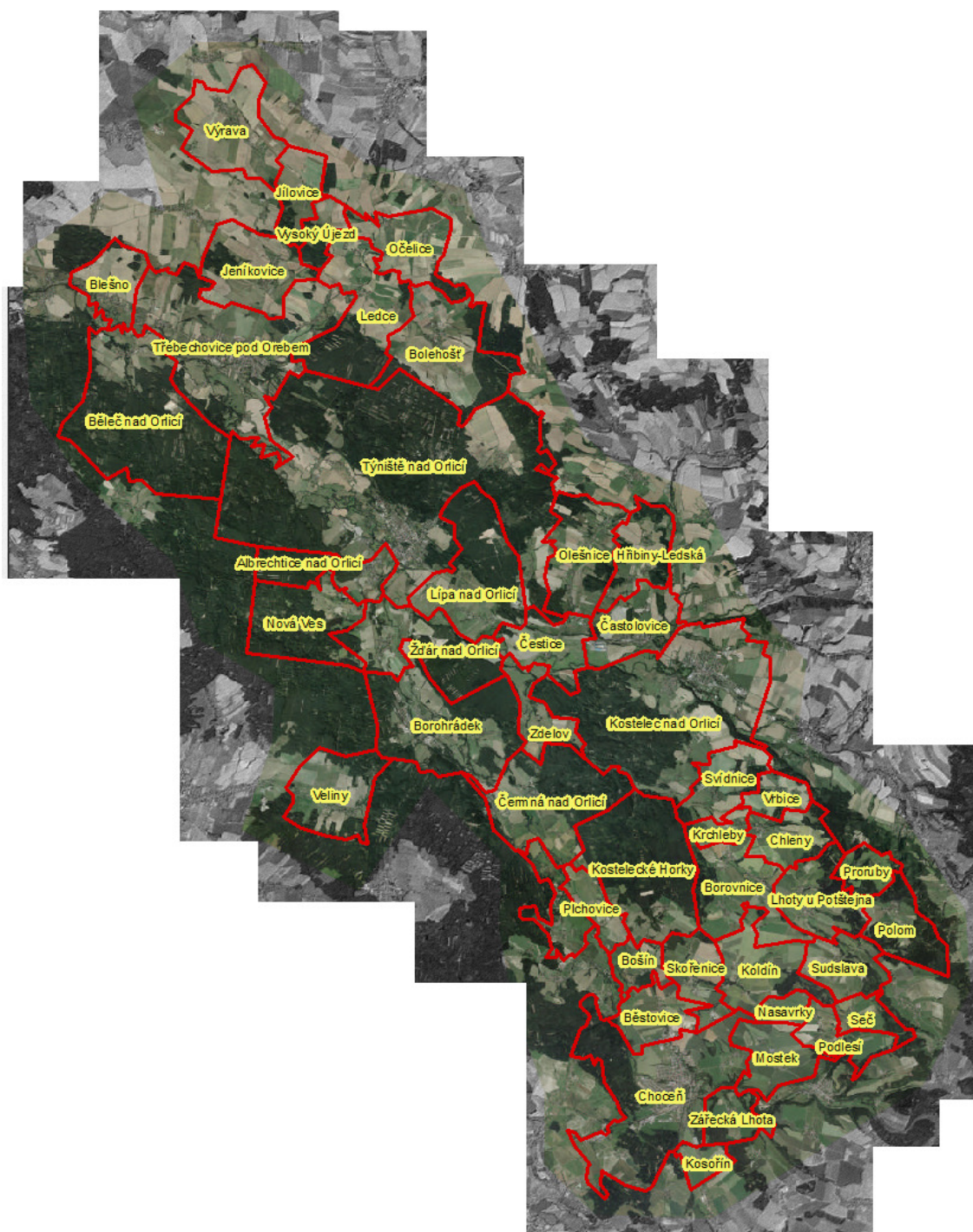

Skupiny MAS

- A
- B
- C
- D
- města nad 25 000 obyvatel

Zdroj: Zpracováno dle ČSN ISO 690, intranetové stránky Národní sítě MAS, URL: <www.nsmas.cz>, Výsledky hodnocení místních akčních skupin v roce 2011

10.3 Územní působnost MAS NAD ORLICÍ

Zdroj: Zpracováno dle ČSN ISO 690, intranetové stránky Místní akční skupiny NAD ORLICÍ, URL<<http://www.nadorlici.cz>>, Územní působnost

10.4 Seznam členů MAS NAD ORLICÍ

Veřejný sektor		Neziskový a soukromý sektor			
1.	Město Borohrádek	17.	ADEVA-školní jídelny, s.r.o.	33.	Ing. Ladislav Libotovský
2.	Město Choceň	18.	INEX-SDA Kostel. Horky	34.	Ing. Pavel Bílek
3.	Městys Častolovice	19.	Mateřské centr. Kamínek	35.	Ing. Milan Štěpánek
4.	Město Třebech. p.Or.	20.	Obč. sdružení "Pro Štěnkov"	36.	Ing. Radek Sus
5.	Obec Albrech. n. Orl.	21.	Rodičovské centr. Domeček	37.	Ing. Vladimír Macháň
6.	Obec Blešno	22.	TJ Kostelecká Lhota	38.	Jiří Horáček
7.	Obec Borovnice	23.	TJ Sokol Častolovice		
8.	Obec Bošín	24.	RTIC, o.p.s.		
9.	Obec Čermná nad Orl.	25.	ZO ČSOP Orlice		
10.	Obec Jeníkovice	26.	FARMA MORAVEC, s.r.o.		
11.	Obec Jílovice	27.	Kovolitectví s.r.o.		
12.	Obec Lhoty u Potšt.	28.	Ecomodus, s.r.o.		
13.	Obec Nová Ves	29.	Šťastný domov, a.s.		
14.	Obec Plchovice	30.	ZOPOS, a.s.		
15.	Obec Vrbice	31.	Ondřej Podstavek		
16.	Obec Výrava	32.	Ing. Josef Vanický		

Zdroj: Vlastní zpracování

10.5 Rozdělení finanční alokace k 30.6.2011

	% z rozpočtu (dle platného SPL)	% z rozpočtu (stav k 30.6.2011)	Předložené žádosti na MAS k 30.6.2011 v Kč	Schválené žádosti v Kč	Proplacené projekty v Kč
Fiche A.1	15	6,3	1 062 961	724 911	0
Fiche B.1	19	32,2	6 245 007	3 676 955	1 502 404
Fiche B.2	5	0	262 600	0	0
Fiche C.1	14	11	1 257 761	1 257 761	598 000
Fiche C.2	10	12	1 410 640	1 410 640	0
Fiche C.3	10	12,3	1 681 192	1 402 692	598 000
Fiche D.1	5	2,9	324 000	324 000	0
Fiche D.2	3	0	232 650	0	0
Fiche E.1	10	22,5	3 593 168	2 569 676	1 005 375
Fiche E.2	4	0	0	0	0
Fiche F.1	5	0,5	49 950	49 950	49 950
Celkem	100	99,7	16 119 929	11 416 585	3 753 729

Zdroj: Zpracováno dle ČSN ISO 690, intranetové stránky Místní akční skupiny NAD ORLICÍ, URL<<http://www.nadorlici.cz>>, Střednědobé hodnocení strategického plánu

10.6 Polostrukturovaný rozhovor s pracovníky MAS NAD ORLICÍ

Otázky pro Mgr. Marii Krškovou

- Čím bylo zapříčiněno, že MAS NAD ORLICÍ byla vybrána do skupiny 32+, tedy získala pouhých 35% podpory?
- Na co by jste se zaměřili, kdyby jste vytvářeli nový strategický plán? Co by jste v něm změnili a proč?
- V SPL byl jako dílčí cíl stanoven určitá míra propagace MAS? Jakým způsobem se MAS NAD ORLICÍ propaguje?
- Dojde v budoucnu ke zrušení fichí o které ze strany žadatele není zájem?
- Plní projekty spolupráce větší užitek pro MAS NAD ORLICÍ než projekty realizované v rámci fichí?
- Dílčí činností každé místní akční skupiny je administrativní a poradenská činnost. Využívá ji každý žadatel? Může tuto službu využít i cizí žadatel?
- Upřednostňuje místní akční skupina konkrétní typ projektu k financování?
- Na co se chce zaměřit Místní akční skupina Nad Orlicí v budoucnu?
- Co bylo náplní činnosti MAS před tím, než začala realizovat projekty prostřednictvím SPL?

